

TEMA: ARBEIDERMAKT

■ 23.-25. februar neste år gjennomfører RV sitt landsmøte. Vi skal vedta et nytt prinsippprogram, revidere arbeidsprogram, velge ny ledelse og stake ut en kurs for stortingsvalget høsten 2001. Valgkomiteen vil gjerne ha innspill på kandidater, og partisekretær Finn Olav Rolijordet minner om en rekke viktige frister.

SIDE 3 og 4

■ RV er et ganske mannsdominert parti. Marte Mjøs Persen har forslag til hvordan vi kan endre på dette, og utfordrer RV til å bli et virkelig feministisk parti. Og i serien «Marxisme etter Marx» bringer vi en artikkel om «Triple Oppression», som ser på undertrykking basert på kjønn, klasse og rasisme samtidig.

SIDE 2 og 10

■ Folkevalgtkonferansen i Bergen ble en matnyttig samling og tok opp flere spørsmål: Styrker det klassekampen at RV sitter i kommunestyre og fylkesting? Hvordan arbeide mot kutt i lokalsamfunnet? Hva innebærer statsbudsjettet? Og hvordan forholder vi oss til fylkeskommunen? Opprør har trykt opp innleggene.

SIDE 9, 12 og 13

Opprør

Medlemsblad for Raud Valallianse

NR 9 2000

Dette nummer:

LANDSMØTET

KRAFT-NYTT

BUDSJETTKAMP

LO-KONGRESSEN

TRIPLE

OPPRESION

Klasseskillene øker i Europas storbyer. I Glasgow har Scottish Socialist Party fått masseoppslutning gjennom sin kamp mot fattigdommen, og ved å kople sitt parlamentariske og utenomparlamentariske arbeid.

Foto: Odd Iglebæk (KK)

Revolusjon i Europa?

I oktober ble Milosevic-regimet i Jugoslavia kastet av en folkeoppstand. Arbeidere, bønder og soldater gikk til aksjon mot det forhatte regimet, og viste at revolusjoner finner sted også i dag, i Europa.

Selv om Jugoslavias nye herrer har alliert seg med IMF og med de vestlige bankene, har et stort antall mennesker fått merke smaken av folkemakt. For mange er kampen bare nettopp begynt.

I Norge er vi langt unna revolusjonære tilstander. Men det er mye oppdemmet frustrasjon over mange år med innstramminger og kutt i de statlige og kommunale budsjettene. Resultatet er økende klasseskiller og økt misnøye.

Over hele landet deltar RVerne i aksjonene for velferdsstaten. Dette har potensial til å bli en virkelig folkebevegelse. RV må ta mål av seg til å bli en mye sterkere drivkraft.

Returadresse:
Rød Valgallianse
Osterhaus gate 27, 0183
Oslo

C-
BLAD

<http://www.rv.no> - den revolusjonære heimesida for deg!

OPPRØR

MEDLEMSAVIS FOR RAUD VALALLIANSE

BLADSTYRAR: Bjarke Friborg
BLADSTYRE: Finn Olav Rolijordet, Else Merete Thyness,
Stine Akre
BLADBUNAD: Bjarke Friborg, TRYKK: Avistrykk Oslo

ADRESSE: Osterhausgate 27, 0183 Oslo.
TELEFON: 22 98 90 54, TELEFAKS: 22 98 90 55
E-POST: oppror@rv.no

Stofffrist for neste Opprør: 31.12.00

Velferdsaksjon på tomgang

19. oktober er over. Den store aksjonsdagen. Den dagen da vi skulle markere motstanden mot privatisering og utarming av velferden i kommune-Norge. Aksjonen «For velferdsstaten» dro det hele i gang tidlig på høsten. Men vi må nøkternt slå fast at den 19. oktober ikke har skrevet seg inn i krønikene over de store seierrike demonstrasjonene.

Hva skjedde? I min sedate hjemby Gjøvik gikk folk nesten mann av huse og lagde et av de største demonstrasjonstogene som har gått i byens gater. 270 voksne og minst 80 barn med fakler er et vakkert skue. Politisk korrekte paroler, organisert av LO-avdelingen, med lokale kampparoler for grendeskoler og møte i Borggården rett forut for nedskjæringsdiskusjoner i kommunestyret. Det kunne ikke blitt mer perfekt.

Oslo. Regnvær. Torgmøte. En av de mer liberale tellerne sier i overkant av 200 deltakere.

Gjøvik og Oslo, to ytterligheter, javel, men det i mellom er ikke veldig mye å fylle ut med. Det var markeringer under 20 steder.

Hva skjedde egentlig? Stoltenberg la fram sitt statsbudsjett den 4. oktober. Det skulle visstnok bety en ny politikk i Norge. Satsing på offentlig sektor, milliarder til sykehusene. Skattlegging av aksjeutbytte. Konjunkturavgift. Det verste Per Kristian Foss (H) kunne si om budsjettet, var at det var arbeiderpartipolitikk fra 70-tallet. Jan Davidsen, leder i Norsk Kommuneforbund og medlem i sentralstyret i DNA, inntok sam-

me holdning. Dette var et budsjett i riktig retning. Jan Davidsen, lønnsutbetaler for ledelsen av «For velferdsstaten», la dermed et effektivt lokk på markeringen i Oslo. Hvorfor bidra til aksjoner mot et statsbudsjett man er for?

For Gjøvik sitt vedkommende var statsbudsjettet uaktuelt. Vi har helt siden mai slåss med et dramatisk kuttforslag for neste år. Kommuneøkonomiens elendighet var allerede synlig. Tåketale om et godt statsbudsjett falt på stengrunn. Til og med ordføreren var skuffet. Folk var allerede mobilisert – 19. oktober hentet ut det som var gjort hele høsten.

For andre kommuner kommer muligheten til demonstrasjoner når konsekvensene av statsbudsjettet blir klare. Da må «For velferdsstaten» organiseres også hos deg. Til tross for Davidsen sin punktering av Oslo-markeringen, til tross for at aksjonen unnlater å markere seg ved DNA sitt landsmøte, til tross for varsome gange i de sosialdemokratiske miljø, må aksjonen styrke seg på sikt. Formelt består aksjonen av 17 organisasjoner med til sammen 1 million medlemmer. Kanskje deltok 2000 av disse i ulike markeringer den 19. oktober. Dette hodet med en lam kropp må fylles av blod og indre organer. Det må fylles av skarpe politikk, det må fylles av analyser av DNAs statsbudsjett. Markedsliberalisten Stoltenberg sitt DNA må avsløres. Utfordringen nå er at Jan Davidsen, som lenge gikk i front, har stoppet opp, stilt seg i veien og sagt: Time out!

Finn Olav Rolijordet

Røde Fane – rått og rødt!

Hvis du ikke er abonnent på Røde Fane, kan du få minst fire nummer i året ved å sende kr. 100 til: PB. 124, 3251 Larvik, bankgiro 6276.05.28108

Nr. 4/2000 inneholder:

- Erling Folkvord: Privatisering – kapitalens vidundermedisin
- Toril Nustad: Kvinnekampen er systemoverskridende
- Arne Byrkjeflot: Grønne avgifter
- Pål Steigan: Fra bytteverdisamfunn til bruksverdisamfunn
- Geir Christensen: Fra en menneskerett å bo – til en kapitalistrett å flå
- Are Saastad: «Pasienten først» – historien om planlagt slakt av Aker Sykehus
- Torstein Dahle: Produksjon og økonomi i et sosialistisk Norge
- Torstein Dahle: Markedet – en gift for sosialismen
- John Bellamy Foster: Monopolkapitalen ved årtusensskiftet
- Hans Isaksson: Chomsky
- Collette Guillame: «Rase»begrepets skiftende ansikt
- Ingrid Baltzersen: «Families we choose» (Bokomtale)

Se dere rundt: RV er ganske mannsdominert – kvinnene må slippes fram! Det må ikke bli sånn kvinnepolitikk og ordentlig politikk er to ulike ting. En må sette kvinnespørsmål på dagsorden, der har RV et spesielt ansvar – for det er ingen andre som gjør det! Denne oppfordringen fremmet Marte Mjøs Persen, stortingskandidat fra Hordaland på RVs folkevalgskonferanse i Bergen.

KVINNEPARTILISTEN

En av grunnene til at Marte ble bedt om å holde innledningen var at hun deltok på kvinnepartilisten ved valget i Bergen i 1999. Målet var ikke å få kvinnepartilistene inn i bystyret, men å få de kvinnepolitiske sakene satt på dagsorden. Store deler av kvinneaktivistmiljøet i Bergen samlet seg rundt denne listen. Det vil være en underdrivelse å si at det ikke gikk enkelte sjokkbølger gjennom Bergen RV. En dom hardere enn dette for at en ikke er flinke nok til å sette kvinnepolitiske saker på dagsorden kunne en neppe fått. RV er fortsatt ikke bra nok til å sette kvinnepolitiske saker på dagsorden, her har vi en av våre hovedutfordringer!

UTFORDRINGER

I det parlamentariske arbeidet er det viktig å holde kontakt med hele det kvinnepolitiske miljøet, med mer enn Kvinnefronten. For

å få gjennomslag for kvinnepolitiske saker må en ha et bredt kontaktnett med ulike typer fagforeninger, med flere aksjonsgrupper, aleneforeldreforeningen, osv.

Hvilke utfordringer står en så overfor? Privatisering av offentlig sektor vil ramme kvinnene hardest. Selvfølgelig må RV være pådriver for å heve kvinnelønna. Det er viktig at kvinner og barn ikke blir en salderingspost. Mangler kommunen midler, blir det ofte lagt regninger over på barn og kvinner som økte barnehagesatser, høyere SFO og manglende midler til å gi skikkelige lønnsoppgjør for lavtlønna grupper.

VOLD MOT KVINNER, ET ALVORLIG SAMFUNNSPROBLEM

Vold er et stort samfunnsproblem. Den største delen av volden rammer kvinner. En fjerdedel av kvinnene i verden blir utsatt for vold. Vold er den største hindringen for kvinners og jenters utvikling, har FN fastslått i en rapport om kvinners kår i verden. Kjønnslēmlesting har vært mye fremme i media i det siste og er en viktig sak å kjempe mot. Debatten i etterkant av oppslagene er dessverre blitt en dårlig debatt fordi det er blitt knyttet så mye opp til religion, og den i liten grad setter søkelyset der det burde ha vært: på at kvinner blir utsatt for vold gjemt bak en syk kulturell tradisjon.

Undersøkelser viser at prostituerte lider av de samme fysiske og psykiske lidelsene som andre voldsofre. Kriminalisering av horekunder er derfor et viktig krav som RV burde ha stått i bresjen for å få lovfestet i Norge, sammen med store deler av kvinnebevegelsen. Vi bør aktivt bruke 25. november – den internasjonale kampdagen mot vold mot kvinner – som en markeringsdag.

Av sakene RV bør prioritere:

- gratis barnehageplass, viktig
- kvinnesykdommer bør en løfte opp på den politiske dagsorden
- overgangsstøtten ble redusert fra 10 til 3 år, mange har nå ingen utdanningsstøtte. Det hindrer mange kvinner i å gjøre det en har mest lyst til. Her trenger vi stemmer som kan kreve bedre rettigheter for aleneforsørgere.
- mot fleksibilisering, kontantstøtte og arbeidstid som gjør at vi kan flyttes hit og dit
- 8. mars som offentlig fridag.
- for kriminalisering av horekunder
- helsestasjoner for ungdom, gratis kondomer og p-piller

RV MANGLER EN KVINNEPOLITIKK

RV har på mange måter et rekrutteringsproblem i forhold til kvinner. Både i forhold til tillitsvalgte men og i forhold til medlemmer. RV mangler på mange måter en kvinnepolitikk både utad og innad. En mangler en organisasjonskultur som tar vare på de flotte jentene. RV må tørre å kalle seg et feministisk parti, og fylle dette med innhold. RV må bruke kvinnene som møteledere og innledere, og la kvinnene være med å sette dagsorden for hva RV skal være, gjøre og mene. Denne saken har to sider En må vurdere både interne og eksterne tiltak som vil gjøre at RV framstår som et troverdig kvinneparti!

RV er i dag et mannsprosjekt, og kommer også til å bli det om en ikke erklærer seg for et feministisk parti og fyller det med meningsfylt innhold. Uten et oppgjør med mannskulturen i RV, er ikke RV som politisk prosjekt liv laga.

Marte Mjøs Persen

Melding frå valnemnda

Kom med framlegg til kandidatar til ny RV-leiing!

På RV-landsmøtet i slutten av februar skal det veljast ei ny parti-leiing. I dag har landsstyret (LS) 20 medlemmar og 20 varamedlemar, inkludert eit arbeidsutval (AU). AU har pr. i dag seks medlemmar (leiar, to nestleiarar, partisekretær, kasserar og eit utvalsmedlem) med tre varamedlemar. Den førebuaende valnemnda ynskjer med dette å invitere alle medlemmar og lag til å kome med framlegg på kandidatar til ulike verv i det nye landsstyret. Det vil vere ein føremon om dei som blir foreslått, er spurde på førehand om dei er positive til å vere kandidatar. Dei fleste i det noverande LS er opne for å ta attval. Valnemnda held likevel alle posisjonar opne.

SEND INN FRAMLEGG

Send inn framlegg (gjærne med ei kort grunnleggjeving) til valnemnda so snart som råd og innan 15. desember. Adressa er: Valnemnd 2001, c/o Hordaland RV, Boks 992 Sentrum, 5808 Bergen.

(stine.akre@student.uib.no)

Framlegg kan òg leverast direkte til medlemmane av den førebuaende valnemnda. Vi er: Randi Holmelid (Oslo), Gunnar Aarstein (Vågan), Berit Jagmann (Oslo), Magne Vågsland (Trondheim), Jorunn Folkvord (Oslo), Stine Akre (Bergen) og Terje Kollbotn (Odda). Stine er sekretær og Terje er leiar i nemnda.

INNSTILLING 20.1.00

Den førebuaende valnemnda tar sikte på å avslutte sitt arbeid med å leggje fram ei innstilling på ny RV-leiing den 20. januar - vel ein månad før landsmøtet. Denne vil då bli gjort kjend i heile organisasjonen, slik at det gjennom ein demokratisk prosess kan kome innspel på motkandidatar fram og til på sjølve landsmøtet. Landsmøtet vil på fritt grunnlag velje ei ny valnemnd som skal førebu vala under sjølve landsmøtet.

KRITERIER

I tillegg til framlegg på kandidatar, ynskjer den førebua-

ande valnemnda òg å få innspel frå laga og einskildmedlemmar på politiske og organisatoriske kriterier for val av ny leiing. Til no har den førebuaende valnemnda lagt til grunn fylgjande retningslinjer for arbeidet vårt:

■ Storleiken på LS og AU bør vere omlag som i dag.

■ Vararepresentantane bør vere personlege vararepresentantar ("par"), og alle vararepresentantar til kvinnelege LS-medlemmar bør vere kvinner.

■ Det skal leggjast stor vekt på at fleirtalet i LS og minst halvparten i AU og den daglege leiinga skal vere kvinner.

■ RV-leiinga skal ha god forankring i arbeidarklassen og ulike delar av fagrørsla.

■ Innvandramiljøa skal vere godt representert.

■ I LS skal det vere minst ein samisk representant

■ Ulike politiske tendensar og viktige arbeidsområde i RV skal vere representert.

■ RV-leiinga skal ha representasjon frå dei ulike landsdelane (geografisk spreiding), sjølv om alle fylka ikkje blir representert i LS. Valnemnda er på jakt etter både landsdels- og utvalsansvarlege.

■ LS og AU skal setjast saman som eit politisk og ikkje minst organisatorisk arbeidskollektiv for å kunne leie utviklinga av RV dei neste to åra.

HJELP!

Det er eit krevjande arbeid å få oppfylt alle desse kriteria samstundes. Dei kan lett kome i konflikt med kvarandre. Difor treng den førebuaende valnemnda hjelp og konkrete innspel tidleg i valprosessen. Til dømes vonar vi at RV sin kvinnepolitiske konferanse i Trondheim 11.-12. november drøftar desse problemstillingane og kjem med konstruktive innspel for å gjere RV-leiinga mindre mannsdominert og meir feministisk.

God valprosess!

Helsing den førebuaende valnemnda v. Terje Kollbotn (leiar)

Smått og godt i RV

Kommunebudsjettene

RV tar mål av seg til å være det partiet som jobber best med kommunal fattigdom og de manglende statlige overføringene. Men uten god oversikt over de lokale kutt-budsjettene blir dette umulig. Har laget ditt sendt inn rapport om kommunebudsjettet?

E-postlistene

Debattlista er den siste måneden preget av diskusjon om militæret, felleslister og raser. Det er fortsatt innmeldinger på lista, og noen overføringer til Informasjonslista. Den er fortsatt bare brukt til Nyttignytt hver fredag. Ca 20% av medlemmene i RV deltar på disse listene.

Et lite kjent hefte?

Vi reklamerer litt for heftet «Hvilken effekt vil en multilateral avtale ha for et land i Sør?». Varme karbonader selger nok mer enn dette heftet for tiden. Det kan bare skyldes at folk ikke kjenner til det matnyttige stoffet som er i heftet; artikler om WTO, MAI etc. Pris kr 30,-. Bestill!

Venstrekonferanse mot EU

Frankrike vil ha RV-besøk Et av de store trotskistiske partiene i Frankrike, LCR, har invitert RV til en konferanse for å diskutere kritikk av EU fra venstre. En rekke såkalte «rv-partier» i Europa er invitert. Partiledelsen har ikke tatt stilling til invitasjonen, men avventer råd fra blant annet Internasjonalt Utvalg.

Irak-demonstrasjon

Eivind Hovig, leder i Oslo RV, var blant appellanterne da Iraks Kommunistparti og irakiske flyktninger i Norge arrangerte en demonstrasjon mot sanksjonene for kort tid siden. IKP reiser også kravet om at Saddam Hussein må stilles for en internasjonal domstol for folkemord.

Nytt Arbeidsprogram

Kirsten Osen, Leger mot Atomvåpen, har vært på besøk med innspill til vårt Arbeidsprogram. En del andre organisasjoner har også sendt ut sine «følere» om partiens program foran stortingsvalget. Programkomiteen tar i mot alle henvendelser, men garanterer ikke landsmøtebehandling på alt.

Slutt på teppet

Ingen i RV vil lenger bli kalt inn på teppet. Det skal fjernes og erstattes med vinyl, har arbeidsmiljøutvalget i RV-bedriften bestemt.

Landsmøtet

- kommer forttere enn du kan tenke deg?

Finn Olav Rolijordet

Landsmøtet i RV avholdes den 23.-25. februar 2001. Formell innkalling er nå sendt til alle lag. I tida framover skal det diskuteres landsmøtesaker i lagene, først og fremst nytt prinsippprogram. Det har kommet et nytt særnummer av Opprør med et helhetlig forslag som ser ganske annerledes ut enn det første. De politiske uenighetene er også klarere formulert slik at det skal være enklere for lagene og delegatene å ta stilling til både enkeltdele og helhet.

Stortingsvalget vil også stå sentralt. Innen landsmøtet skal alle fylker ha nominert 1. kandidat og alle disse er invitert til landsmøtet.

Vi skal velge ny ledelse. Valgkomiteen har ingen dramatiske meldinger å komme med foreløpig, men etterlyser forslag. Hvem vil dere skal lede partiet i neste periode?

Hvem skal sitte i landsstyret? Hvordan kan vi få fram kvinner i ledelsen, gjøre RV til et kvinneparti? Valgkomiteen ledes av Terje Kollbotn og med i komiteen er: Randi Holmelid, Berit Jagmann, Jorunn Folkvord, Stine Akre, Magne Vågsland, Gunnar Aarstein.

Videre skal vi revidere arbeidsprogrammet, det foreligger forslag om navneendring, vi skal komme med en rekke uttalelser. 3 dager på landsmøte betyr 3 dager med hardt arbeid for delegatene.

KULTUR

Men vi skal ikke bare diskutere politikk. Vi må også gjøre landsmøtet til et hyggelig møte med organisasjon for delegatene. Kultur bør prege landsmøtet, men dette har vi ikke vært flinke til de siste årene. Her trenger partiledelsen utvilsomt innspill fra organisasjonen. Er det noen som vil hjelpe oss med kulturen på landsmøtet?

Frister:

31.12.00

■ Frist for forslag til prinsippprogrammet.

■ Frist for forslag til ny ledelse

■ Frist for innmelding av medlemmer

15.01.00

■ Frist påmelding delegater

■ Frist innlevering av forslag

(unntatt prinsippprogram) som ønskes utsendt til delegatene

01.02.01

■ Utsending av sakspapirer til delegatene med innstilling fra Landsstyret

15.02.01

■ Frist for årsmøter i lagene, jfr. vedtektenes §6

Økonomikampanjen

Rød Kontantstøtte i gang

Det er en stund siden innsamlingsaksjonen Rød Kontantstøtte ble presentert. Men det har liksom ikke tatt av noe særlig og mange etterlyser et klart opplegg for kampanjen.

Rød Kontantstøtte handler om å samle inn penger til stortingsvalgkampen. Vi trenger sårt midler allerede fra i høst. Det planlegges å opprette en stilling for å få tatt et ordentlig grep om forberedelsene i Oslo. RV sentralt og Oslo skal i så fall samarbeide om dette.

Rød Kontantstøtte vil gå i to faser. Fram til landsmøtet vil vi i hovedsak samle inn internt i or-

ganisasjonen. Derfor ligger det med en giro i dette nummeret av Opprør. Vi ber også lokallagene samle inn på medlemsmøter og åpne møter. I denne fasen gjennomfører vi også et internt salg av gevinster fra siste lotteri som ikke er avhendt.

Innsamlingen begynte på sommerleiren. Det har vært samlet inn på medlemsmøter i Oslo. Til sammen har vi passert kr 4.000 – ei snau ukelønn. Det blir smått med valgforberedelser av det. Men vi satser på at mange bekker små... Bruk den vedlagte giroen!

Salg

Følgende selges til inntekt for Rød Kontantstøtte:

- Ståltermos, 1 liter (kr 100,-)
- Sekk, anatomisk 30 l (kr 500,-)
- Bestill på telefon 22 98 90 50

4 trykk av Willibald Storn:

- 1. «Brennende sjeler», rød mann/kvinne i omfavelse, nr 31/40
- 2. «Ferdinand», blå bamse på gul bunn, nr 16/25
- 3. «Ferdinand», blå bamse på gul bunn, nr 17/25
- 4. «Ferdinand», blå bamse på rød bunn, nr 18/32

Bildene selges for kr 5.000 pr stk. Interesserte bes ta kontakt med Finn Olav på partikontoret.

Ikke selg arvesølvet - hold krafta unna børsen!

Av Finn Olav Rolijordet,
partisekretær i RV

Det selges kraftverk over en lav sko rundt omkring i kommune-Norge. Stadige fusjoner, delprivatiseringer og rent utsalg skal bidra til at kraftselskapene skal stå rustet for framtida. Men hva slags framtid er det vi vil ha? Og skal fagbevegelsen bry seg?

Kraftbransjen i Norge representerer en verdi på minimum 200 milliarder, trolig opp i mot 300 milliarder. Grunnen til at verdianslaget varierer så mye, er at kraftbransjen har stått utenfor markedet, «beskyttet» gjennom offentlige reguleringer og eierskap. Bare en omsetning av selskapene vil kunne fastsette den egentlige markedsverdien, da bli de reelle verdiene synliggjort. Når omstruktureringen er ferdig kjenner vi den faktiske verdien. Dette nye kraftmarkedet ble liberalisert i 1991. Hensikten var flere, blant annet å få ned antall selskap. La oss innledningsvis se på selskapsstrukturen.

PRODUKSJON

Kraftmarkedet i Norge er tredelt – produksjon, overføring/nett og omsetning. I 1999 ble det produsert 122,4 TWh. 857 kraftverk stod for dette. Kraftverkene var eid av 158 selskap, av disse er det 24 selskap som bare driver produksjon. Statkraft har om lag 30% av produksjonskapasiteten, kommuner og fylkeskommuner eier 55%, de siste 15% er privat eid. Det største kraftverket i Norge er Kvilldal i

Rogaland med en produksjon på 2913 Gwh.

NETTET

217 selskaper har nettvirksomhet, bare 54 selskaper er rene nettselskaper. Statnett eier 80% av sentralnettet, kommuner og fylker eier resten og de har også hånd om det meste av region- og distribusjonsnettet – dvs den delen som går til din bolig. Imidlertid er private interesser på tur inn på eiersiden i nettselskapene. Viken Energinett er av de største selskapene med ca 300.000 kunder. De fleste husholdninger stifter bekjentskap med nettselskapene fordi du får strømregning nr 2 fra dem. Du skal ikke bare betale for strøm, men også for å få den fram til huset ditt.

OMSETNING

240 selskap driver kraftomsetning, bare 71 har kraftomsetning som eneste aktivitet. Av de store selskapene på omsetning er Oslo Energi med 370.000 kunder og Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) som har satt seg som mål å få 500.000 kunder i hele landet. En del av omsetningen av strøm foregår på Den nordiske el-børsen (Nord Pool) med total omsetning på 36,5 milliarder i 1999. Allikevel foregår det meste av omsetningen direkte mellom selskapene og sluttbrukerne.

FUSJON OG SALG I NORGE OG EUROPA

Fram til nå har det altså vært et mangfold på eiersida i kraftsektoren i Norge – et mangfold av offentlig eierskap. Den forventede omstruktureringen er i full gang. I 1999 ble det omsatt eierandeler i kraftsektoren for 23,5 milliarder kroner. Det forventes en omsetning i 2000 på mellom 50-100 milliarder. Sammen med fusjoner kommer privatisering i form av at de kommunale e-verkene åpner for en «industriell partner». I mange tilfeller har dette vist seg å være børsnoterte Hafslund, Statkraft eller svenske Sydkraft, Vattenfall. Det har også så vidt startet i EU. Liberaliseringen og omstruktureringen i EU forventes å være over i løpet av 5-6 år. Innen 10 år forventer bransjen at det er 4-5 store selskaper i Europa. Ikke i Norge. Ikke i Norden. I Europa. Det forventes omsatt eierandeler for 350 milliarder i Europa i år.

FATTIGE KOMMUNER

SELGER

Omstruktureringen i kraftbransjen hjelper fram i økende tempo av en offentlig fattigdom i kommune-Norge. I 1999 gikk kommunesektoren med nesten 12 mrd i underskudd, i år trolig 9,6 mrd. Denne pengeneoden kan bare løses på en måte – økte statlige overføringer til kommunesektoren. Men Stortinget er lydige tjenere og nyttige idioter for markedsliberalismen – de nekter å bevilge nok til kommunene. Dermed tvinges lokalpolitikkerne til å finne midler der de er til å skaffe klingende mynt til barneskolen og eldreomsorgen. Det kommunale kraftverket – arvesølvet – skal omgjøres til kroner. Høyre og Fremskrittspartiets representanter i kommunestyrene fryder seg – de fleste andre partiene bøyer unna for «den økonomiske virkeligheten» og åpner for salg, fusjoner og privatisering av kraftselskapene.

LOKALE EKSEMPLER

Aust-Agder Kraftverk og Arendal Energi fusjonerte i 1999. Arendal kommune solgte seg ned til 7% eierandel i det nye selskapet og fikk 320 millioner ut av det. Er Arendals problemer løst? Vestre Toten solgte i 1999 sine eierandeler i Toten Kraft for 93 millioner. Er Vestre Toten sine problemer løst? Så langt vi kan registrere strir disse kommunene fortsatt med å få opprettholdt service-tilbudet på 1998-nivå, enten det er grendeskolene i stor-kommunen Arendal eller sjukehjemsplassene i Vestre Toten. Salg var et kommunalt piss i bukka. Men ikke alle finner seg i det som skjer. I mange kommuner kommer protestene, noen få steder slås planene tilbake av en bred front slik de foreløpig har lyktes med i Kragerø.

STATKRAFT PÅ BØRSEN

Det er en viktig skanse å holde på offentlig eierskap, men det kan fort bli ei sovepute. Det hjelper ikke å ha solgt til Statkraft, viss selskapet skal børsnoteres og privatiseres i framtida. Olje- og energiminister Olaf Axelsen har fått Statkraft vurdert. Verdianslaget varierer fra 27 mrd (Dresdner Kleinwort Benson) til 50 mrd (Ernst&Young). Begge anslagene ligger langt over bokført verdi. Man er i gang med børsnotering og delprivatisering også av statkraft. Men først skal Statkraft vokse seg ennå

større gjennom oppkjøp. Derfor er det like viktig å stå imot fusjoner og oppkjøp som privatisering. Før eller senere ender det opp i et stort europeisk selskap utenfor enhver folkelig kontroll.

PÅ JAKT ETTER FORTJENESTE

Omstruktureringen i bransjen presenteres som helt nødvendig for å kunne klare å utvikle bedriftene, takle rammebetingelsene og den framtidige konkurransen. Det blir et mål i seg sjøl å bli stor og man skal stå imot utenlandsk dominans. Den egentlige årsaken er å åpne offentlig sektor for at private skal få hente ut merverdien (grunnrenta/profiten) i kraftsektoren. I alle år har grunnrenta tilfalt folket og samfunnet gjennom lav strømpris og stadige investeringer i nye kraftverk og infrastruktur. Nå skal den til private gjennom høyere strømpriser og/eller ytterligere salg av eierandeler i de framtidige fusjonerte selskapene til store europeiske giganter som Preussen Elektra eller Electricité de France. Pris til husholdning er betydelig høyere i EU enn i Norge – i Tyskland er prisen pr. kwh 140 øre. Du kan jo sjekke din egen strømregning og se på hvor mye økningen er i % dersom du skal betale tyske strømpriser i framtida.

HVA KAN VI GJØRE?

Det kan virke håpløst i kjempe mot «utviklinga». Men sannheten er jo at de fleste vedtak om å selge ut eierandeler i kraftselskap til private, gjøres under sterk tvil av de folkevalgte. I motsetning til privatisering av Statoil og Telenor, er det faktisk en taktisk åpning for direkte innflytelse gjennom press mot kommunestyret og fylkestinget. Lokal fagforening i EL&IT har enorm innflytelse. Viss de ansatte går imot en fusjon, vil dere ha store muligheter for å lykkes! Ta deres eget handlingsprogram på alvor. Fusjons-privatiserings-flodbølgen går over hele landet. For hver nye fusjon må det reises politisk kamp. Fronten må utvides, bygges kontinuerlig, nye alliansepartnere må søkes. Det er naturlig å knytte «kraftfronten» til fagbevegelsens «Aksjon for Velferdsstaten». Det er hevet over tvil at utspill fra forbundet sentralt, engasjement fra den lokale fagforeningen, er gull verdt i kampen for arvesølvet.

Kraft-nytt

Skagerak Energi

SKK og Vestfold Kraft vurderer fusjon. Det nye selskapet vil i så fall få en verdi på 12 milliarder og 875 ansatte. Eierkommunene vil kunne ta ut 800 mill ved fusjonen, og da sier de nok ja. Statkraft – snart på børs – vil eie 1/3-del av selskapet.

KR 26.10.00

Svenskene konkurrerer

Svenske Vattenfall har solgt sin andel i Fredrikstad Energiverk, Fredrikstad Energinett og Hafslund til konkurrenten Sydkraft.

KR 26.10.00

Agder Energi

Samtlige 15 kommuner i Vest-Agder og 8 i Aust-Agder vil selge aksjer i Agder Energi. Selskapets verdi er på 15 mrd. Konsernsjef Eivind Krokmo vil imidlertid ikke selge. Å selge i dagens marked er ikke klokt, mener han. Arendal vil kunne få minst 360 mill ved salg.

KR 31.8.00,

KR 18.10.00, DN 16.8.00

Fusjon i nord

Nord-Norges to største kraftselskap, Salten Kraftsamband AS og Troms Kraft AS, ønsker å fusjonere. Verdien på det nye selskapet blir 6 mrd og det vil ha 1000 ansatte

KR, september

Frp-ideer

Carl Ivar Hagen, Frp, vil at 200 energiselskap skal reduseres til 5-7 for å spare kostnader og frigi folk. Om disse «frigitte» folkene skal over til det kommunale sykehjemmet, sies det ingenting om...

DN 15.9.00

Pengene i kassa klinger

Kommune-Norge har solgt og tatt ut aksjeutbytte for 14 mrd hittil i år. Statkraft har kjøpt for 6 mrd, Hafslund for 2,5 mrd, Vattenfall og BKK for 1,3 mrd hver.

Opprør/FOR

Billige kraftkontrakter

Omsetningen på Nord-Pool svinger nedover grunnet mye nedbør og fulle magasin i Norge og Sverige. Leveringskontraktene for vinteren gir liten fortjeneste. Det er få spor å se av dette på forbrukernes strømregninger.

Opprør/FOR

Christer Sveaas

Sigarørkerens selskap AS Kistefos Træsliberi har kjøpt 22% av aksjene i Vestoppland Kommunale Kraftselskap (VOKKS). Selgerne er glade for de tror han har langsiktige interesser. Mannen selv skal ikke ha gitt uttrykk for noe sånt.

OA 18.10.00, Opprør/FOR

SSP på offensiven

Ved det neste britiske parlamentsvalget stiller Scottish Socialist Party med kandidater i samtlige 72 skotske valgkretser. Det blir den største valgkampanjen som noe venstreparti noen gang har gjennomført i Skottland. Prislappen blir 1,4 mill., et tall som likevel blekner mot de mange millionene som vil bli brukt av de etablerte partiene.

Partiet håper særlig å ta stemmer fra Labour og Scottish Nationalist Party, som begge har beveget seg merkbart til høyre utover 1990-tallet. SSP ble grunnlagt for bare to år siden, men har klart å fange opp den utbredte misnøyen med de etablerte partiene. SSP er nå femtestørst i Skottland som helhet, og tredjestørst i byene. Meningsmålinger gir partiet 7% oppslutning. Partiet fikk sitt gjennombrudd i mai 1999, da Tommy Sheridan ble valgt inn i det nye skotske parlamentet. Sheridan ble opprinnelig kjent for sin innsats mot «kopp-skatten» (poll tax), mens Thatcher var statsminister.

www.scotsocialistparty.org

Ungdom i Enhedslisten

På Enhedslistens landsmøte før sommeren ble det nedstemt å opprette en egen ungdomsorganisasjon, blant annet av hensyn til de to uavhengige ungdomsorganisasjoner Rebel og Rød Ungdom. Nå får partiet kanskje en ungdomsorganisasjon likevel.

På Rebels landstreiff 27.-29.10. ble det vedtatt en enstemmig resolusjon om å straks innlede forhandlinger med Enhedslistens Ungdomsnettverk, med sikte på å opprette en ny felles organisasjon. Resolusjonen inviterer også Rød Ungdom med på det nye samarbeidet. Vedtaket kom etter at flere Rebel-medlemmer allerede var begynt å gå aktivt inn i Enhedslisten, noe som i seg selv tappet Rebel for krefter.

De siste årene har det vært flere diskusjoner og møter mellom RU og Rebel om samling, men av flere ulike årsaker har det ikke kommet lenger enn snakken. Begge organisasjoner ble stiftet i 1994, men med ulikt utgangspunkt. Rebel var den gangen mer knyttet til det «autonome» miljøet, mens RU hadde nære forbindelser med DKP/ML som ikke følte seg velkommen i Enhedslisten. I mellomtiden har de «autonome» mistet innflytelse, og DKP/ML har blant annet støttet Enhedslisten ved forrige folketingsvalg.

På sitt høydepunkt hadde Rebel rundt 400 medlemmer, omlag det samme som Rød Ungdom.

www.enhedslisten.dk

Jugoslavias arbeidere tar eget initiativ

Bilde:
Håvard Houen (KK)

I kjølvannet av at Milosevic-regimet brøt sammen har den jugoslaviske arbeiderklassen gått til aksjon for å ta vare på sine klasseinteresser. Samtidig forsøker Vojislav Kostunica å gjenopprette den «orden» som eksisterte før massebevegelsen – bestående av gruvearbeidere, bilarbeidere, forelesere og flere andre yrkesgrupper – kastet det gamle regimet og vendte seg mot sine gamle sjefer.

«Streikekomitéer, arbeiderkomitéer, bedriftsokkupasjoner og utestengelser», erklærte Financial Times. «Jugoslavia var i går bredfull av meldinger om arbeidere som revolterte mot Milosevic-eraens bedriftsledere og tok over direktørenes kontorer.» (11. oktober).

Disse dramatiske hendelsene utspant seg over hele landet, som en demonstrasjon av arbeiderklassens makt. En arbeiderklasse i ferd med å forstå sin egen styrke. Ved å flytte seg fra gatene og til fabrikkene og verkstedene har masseprotestene akterutseilt de etablerte opposisjonspartiene. Arbeiderkomitéer tok kontroll over en rekke arbeidsplasser, drev ut sine tidligere ledere og erklærte sitt eget styre. Bilfabrikken Zastova, forsikringsselskapet Dunav og det store handelskompaniet Genex var blant de statseide selskapene hvor arbeiderne kjempet for å etablere eget styre. Ved Genex jaget arbeiderne ut direktøren, Milosevic-marionetten Radoman Bozovic, som ble angrepet og nektet adgang til sin limousin. Samtidig stoppet arbeiderne all finansiell virksomhet og stilte krav om å få tilbake den tidligere sjefen som ble tvunget til å slutte under Milosevic. (...)

Arbeidere gikk til aksjon ved statslotteri-selskapet i Novi Sad, ved tobakksfabrikkene i Nis og ved universitetet i Beograd, der undervisningsstaben og studenter avsatte rektoren og hans administrasjon. Ved forsikringsselskapet Dunavs hovedkvarter fikk en besøkende følgende beskjed av sikkerhetsvakten: «Kom tilbake om to – tre dager. Det er ingen her med ansvar for driften i dag.»

Ved det samfunnsvitenskapelige fakultetet ved universitetet i Beograd avsatte det nylig opprettede lærerråd Vladimir Stambuk; lektor og medlem i det såkalte Jugoslaviske Venstre – partiet til Milosevics kone. Til og med politiet ble påvirket av den militante stemningen. I utkanten av Beograd ble en politistasjon lammet av offiserers krav om å fjerne de overordnede som forsøkte å kneble de første protestene. Ved Kolubara-gruven overtalte streikende det serbiske elektrisitetselskapet til å sparke eller å suspendere topplederne, inkludert administrerende direktør. Deres kamerater ved RTB-gruven i Bor avsatte også administrerende direktør og avskjediget styret, samtidig som streikende ved maskinfabrikken 14 Oktobar i Krusevac tok over kontrollen av bedriften etter å ha avsatt styret. I Nis stormet arbeiderne den statsdrevne tekstilfabrikken Nitex og forlangte ledelsens avgang. Og slik fortsatte det over hele Jugoslavia. «Bedriftsledere blir eskortert fra sine kontor av streikekomitéer bestemt på å bygge opp et nytt land fra grunnen av», kommenterte The Guardian (11. oktober).

Den britiske finansavisen

Financial Times uttrykte bekymring ved den hurtige utviklingen og henviste engstelig til tradisjonen for statseierskap. «Arbeiderne utnyttet til fulle den jugoslaviske sosiale eierskapstradisjonen, hvor eiendomsretten under sosialismen var delt mellom staten, fagforeningene og representanter for arbeiderne.» De fortsatte med å hevde at under Milosevic var disse rettighetene tilstede kun på papiret. Men nå tar arbeiderne saken i egne hender. «Nå når Milosevic styre går i oppløsning har arbeiderne tatt den kommunistiske retorikken bokstavelig og tatt over styringen av sine bedrifter.»

Det medfører ikke riktighet å si at sosialismen har eksistert i Jugoslavia. Selv om kapitalismen ble knust av Titos partisaner ble regimet i realiteten modellert etter det stalinistiske Russland. (...) I dag er det arbeiderkomitéene og streikekomitéene som er kjernen i arbeidernes makt i Jugoslavia. De har blitt dannet spontant ettersom arbeiderne har aksjonert for å oppnå sine krav. Dette etter modell av sovjetene som ble skapt i de russiske revolusjonene i 1905 og 1917, eller som under den ungarske revolusjonen i 1956. Men, i motsetning til Russland hvor det eksisterte et bolsjevikisk parti, har ikke arbeiderne i Jugoslavia hatt ett revolusjonistisk parti som har gått foran.

Serbias såkalte Demokratiske Opposisjon, skrekkslagen av hendelsene, advarte mot «overdrivelser» og «vilkårligheter». Miroljub Labus, lederen av krisekomitéen etablert av Kostunica, forsøkte å vende arbeidernes ster-

ke misnøye vekk fra målsetningen om kontroll over fabrikkene, men det økende presset fra grasrota tvang ham til å bøye seg for de som ville tilbake til det gamle systemet med selvstyre som Tito innsatte etter andre verdenskrig. «Vi kan ikke tillate kaos innen bedriftene», sa han. «Fagforeningene bør gå inn for å fjerne direktørene.»

Selv om dette er helt riktig, kan ikke de jugoslaviske arbeiderne stole på de etablerte politikerne, som er finansiert og drevet frem av vestlig imperialismen og som går inn for en vidstrakt privatisering av økonomien. Arbeiderklassen må arbeide frem en uavhengig klassopolitikk for arbeiderne og fagforeningene. Som et skritt i denne retningen har arbeiderne forsikret sine interesser gjennom etableringen av arbeiderkomitéer og arbeiderråd. Disse komitéene, om de stod i forbindelse på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, så kunne de enkelt ha skapt basis for et arbeiderdemokrati i Jugoslavia som ville vært et springbrett mot en sosialistisk føderasjon på Balkan.

Om bare den jugoslaviske arbeiderklassen kunne oppdage et revolusjonsparti etter mønster fra det Bolsjevikiske partiet, så kunne muligheten for arbeidermakt blitt realisert, og forandret situasjonen ikke bare på Balkan, men i hele Europa.

Rob Sewell, Socialist Appeal
12.10.00. (Oversatt av Tony
André Schultz.)

Revolusjon i Europa

Etter 13 år med beinhardt Milosevic-styre, hele tre kriger og en permanent beleirings-tilstand er det gamle regimet endelig blitt avsatt etter press fra rasende serbiske folkemasser. Men hva er lærdommene for revolusjonære sosialister og for synet på et revolusjonært gjennombrudd i Europa?

Bjarke Friberg

At arbeiderne kom på banen betød slutten for Milosevic.

POSITIVE LÆRDOMMER?

Da Milosevic ble styrtet var de vestlige statslederne fort ute med støtte til det jugoslaviske folkeopprøret mot «europas siste kommunistiske diktatur». De borgerlige mediene utropte straks hendelsene som en «revolusjon» av samme karakter som omveltningene i Øst-Europa i 1989 etter Berlinmurens fall. Parallelt med dette har for eksempel NKP og Friheten rast over den vestlig-finansierte og borgerlige maktovertakelsen, og fremstilt Milosevic som en motstander av privatisering og IMF-tilpasning. Samtidig er det uklart presis hvor mye av opprøret som var spontant og hva som var planlagt, ikke minst i takt med avsløringer av flere hemmelige møter mellom representanter for de vestlige statene og krefter innen det jugoslaviske sikkerhetsapparatet.

Spørsmålet er nå hvilket bilde som best uttrykker sannheten, og om sosialister kan finne positive lærdommer og inspirasjon fra den nye utviklingen i Jugoslavia. Kort sagt mener jeg at det kan vi, først og fremst fordi begivenhetene bekrefter sentrale deler av klassisk revolusjonsteori. Nærmere bestemt bekrefter de arbeiderklassens sentrale rolle – og i et glimt viser de hva som må til for at ideen om et samfunn basert på arbeidermakt kan vinne oppslutning i et land der sosialismen som ideologi er blitt forvrengt og skandalisert gjennom et halvt århundre.

ARBEIDERKLASSENS ROLLE

«Til slutt var det arbeiderne som vendte utviklingen. (...) Med verden som måpende tilskuere gikk hundretusener av serbere i gatene og viste et utbrudd av folkemakt som få

kunne forestilt seg for to uker siden. [Milosevic] ble sparket av de samme kreftene som hadde holdt ham ved makten gjennom 13 år og kriger i Bosnia, Kroatia og Kosovo: vanlige serbere».

Slik skrev de borgerlige kommentatorene i tidsskriftet Newsweek 16.10. Dermed sa de også hva som skilte «oktoberrevolusjonen» fra tidligere massemobiliseringer mot regimet til Slobodan Milosevic. Store deler av arbeiderklassen hadde vendt ryggen til det Sosialistiske Partiet, et regime som de tidligere hadde støttet eller i hvert fall gitt sin passive aksept. Selv om Jugoslavia langt fra var noe mønsterdemokrati, var det heller ingen totalitær stat. Milosevics styre var blitt bekreftet flere ganger på 1990-tallet, gjennom mer eller mindre frie parlamentsvalg.

Tidligere var opposisjonen splittet mellom flere ulike borgerlige partier, ved siden av studentbevegelsen Otpor. Ved presidentvalget ble det for første gang etablert en samlet front mot Milosevic, som dermed fikk mindre rom for å spille på motsetninger innad i fronten. Men det avgjørende var at arbeiderne hadde mistet tilliten til Milosevic, etter et tiår med fallende lønnsnivå og økende arbeidsløshet. Tre kriger og påfølgende økonomisk ruin hadde underminert den levestandarden som en gang var blant de høyeste i Øst-Europa.

REVOLUSJONÆR DYNAMIKK

Arbeidernes inntreden på scenen utløste fort en egen dynamikk. Mens den borgerlige Kostunica-koalisjonen helst ville konsentrere seg om å overta presidentembetet og gjenetablere «ro og orden», var nyvakte folkemasser derimot villige til å gå lenger. Den nye regjeringen var raskt ute

for å sikre at politiet grep inn mot demokratiforkjempere som ville fjerne Milosevic-tilhengere fra arbeidsplasser og offentlige institusjoner.

Flere steder gikk utviklingen lenger enn både gamle og nye makthavere var interessert i. Aftenpostens utsendte medarbeidere kunne for eksempel fortelle om Kolubara-arbeidernes krisekomite, som hadde kastet de gamle sjefene og selv tatt over driften av de strategisk viktige gruvene:

«Gruvearbeiderne i Kolubara like sør for Beograd streiket for å bli kvitt Slobodan Milosevic, og vant. Nå vil de også bli kvitt gruvedriften. Alle tilhører Milosevic' serbiske sosialistparti, og forsøkte i dagene før revolusjonen å stoppe streiken. Nå er det imidlertid slutt, og de svært viktige kullgruvene ledes for øyeblikket av de ansattes krisekomite.

Karene som hver dag hankses med de enorme gravemaskinene for å hente ut det sorte gullet lar seg nemlig ikke pille ved nesen. Politiet ville fjerne de streikende for å sette inn streikebrytere, og forsvarssjefen, general Nebojsa Pavkovic, mente arbeiderne hadde plikt til å vende tilbake til arbeidet. Kullet fra gruvene sørger for to tredjedeler av den elektriske kraften landet forbraker. De streikende sto imidlertid på sitt, og inspirerte mange til å demonstrere mot regimet. (...)

Gruvearbeiderne i Kolubara er langt fra alene om å kaste sine gamle sjefene. En rekke ministre har måttet forlate sine poster, og toppledelsen i flere større selskaper har måttet gå. Til og med hotellsjefen her på Intercontinental Hotel i Beograd, der Aftenposten bor, ble tvunget av sine ansatte til å skrive sin avskjedssøknad. Alt mens BBC filmet.» Aftenposten (11.10.00).

Hva betyr arbeiderråd?

Opprøret i Jugoslavia var ikke noen arbeiderrevolusjon, selv om arbeiderne spilte en nøkkelrolle. Det finnes få uavhengige arbeiderorganisasjoner, og ideen om sosialisme står i svært lav kurs. Det interessante er at opprøret likevel viste hvordan en arbeiderklasse i bevegelse er tilbøyelig til å utfordre et snevert borgerlig-demokratisk siktemål – alene i kraft av sin rolle i produksjonen og i samfunnslivet. De er når arbeiderne tar makten i sine egne hender at det virkelig begynner å skje ting.

RÅDSMAKT

Arbeiderråd er ikke noe som enkelte marxister har tenkt ut ved sitt skrivebord. Det er en bestemt organisasjonsform som har oppstått i de fleste betydningsfulle revolusjonære arbeideroppstander de siste 100 årene, i mer eller mindre utviklet grad og med lokale varianter ut fra den politiske og økonomiske bakgrunnen.

I forbindelse med skarp klassekonfrontasjon og stor folkelig bevegelse har det gang på gang oppstått ulike former for rådsrett, som konkrete svar på konkrete utfordringer. Streikekomiteer, aksjonskomiteer, fabrikkråd, soldatråd etc. blir opprettet i takt med behovet for å utvikle bevegelsen. Men etterhvert som samfunnet blir lammet, slik det gjør under en massestreik, oppstår behovet for å sikre matforsyninger, holde i gang sykehusene, tømme søppel osv.

Arbeiderråd har vi når arbeidernes aksjonskomiteer selv begynner å administrere deler av samfunnet, det vil si når de gamle sjefene blir fratatt sin makt til å «lede og fordele arbeidet». Gjennom klassekampens utvikling vil komiteene og rådene kunne utfordre den bestående orden, ved å fremstå som en alternativ samfunnsorganisering. Med orden til den italienske marxisten Antonio Gramsci: «Den sosialistiske staten eksisterer allerede i kimeform (...) Å knytte sammen disse institusjonene, (...) det er å skape et ekte arbeiderdemokrati her og nå – et arbeiderdemokrati som i realiteten er i aktiv motsetning til den borgerlige staten, og som er forberedt på å erstatte den her og nå i alle dens vesentlige funksjoner» Eller med Lenin: «Dette apparatet er ikke noens oppfinnelse, det vokser ut av den proletære klassekampen når den kampen blir mer omfattende og intens. Dette nye statsapparatet, den nye typen statsmakt, er sovjetmakt».

INGEN AUTOMATIKK

Det er langt fra gitt at arbeiderråd automatisk vil fremstå som et grunnelement i en ny type arbeiderstat. Historien er full av eksempler på at ulike typer folkemakts-

organer har gitt makten sin mer eller mindre frivillig til de tidligere politiske institusjonene. I slike situasjoner er det ofte venstresiden selv som har sviktet. Det gjenstår å se hvor frivillig de jugoslaviske arbeiderkomiteene lar seg oppløse, og om de eventuelt vil kunne gjenoppstå.

■ I Russland 1917 ble sovjetene undergravd av borgerkrigen og det råere politiske klimaet. Forbudet mot andre partier enn bolsjevikene og generell politisk innstramning gjorde det ikke noe enklere for en krigsherjet arbeiderklasse, i en situasjon med industriell nedgang.

■ I Tyskland 1918 ble det ikke flertall i arbeiderrådene for et opprør mot regjeringen, i motsetning til i Russland. Det hindret ikke den sosialdemokratiske regjeringen i å knuse oppstanden med våpenmakt og å henrette ledelsen i det nystiftede kommunistpartiet.

■ I Spania 1936 oppstod det arbeiderråd i Catalonia som et motsvar til fascismens fremmarsj, men anarkistene nektet å sentralisere rådsmakten og å skape en sosialistisk arbeiderregjering. Dermed ble initiativet overlatt til den stalinistiske folkefronten, som straks gikk i gang med å rulle tilbake revolusjonen for å ikke skremme vekk småborgerskapet.

■ I Chile 1973 og i Iran 1979 hadde venstresiden innstilt seg på å drive geriljakrig, og klarte først for seint å se potensialet i fabrikkrådene som oppstod spontant. Borgerskapet var likevel skremt, og general Pinochet og ayatollah Khomeini innførte hvert sitt militære terrorvelde for å knuse all selvstendig folkelig organisering.

■ I Polen 1980-81 ble byråkrattstyret utfordret av den uavhengige fagbevegelsen Solidaritet, som skapte nye demokratiske arbeiderorganer. Men lederne var innstilt på kompromiss frem for omveltning. Etter 16 måneder kuppet general Jaruzelski seg til makten, for å undertrykke demokratiutviklingen.

FREMTIDEN

Jugoslavia har nå gjennomgått en politisk omveltning, og arbeiderklassen i landet har fått en smakebit på dens potensielle makt over samfunnet. Det er slike begivenheter som kan gjenreise tanken om et arbeiderstyrt samfunn, med en produksjon planlagt ut fra behov frem for profitt. Mens opprørsbølgen i Øst-Europa i 1989 fant sted under inntrykk av en ideologisk høyrebølge, ser vi i dag konturene av en global bevegelse mot nyliberalisme. Arbeiderne i Jugoslavia har konkrete erfaringer med frislipp av markedskreftene, og vil ikke uten videre akseptere Kostunica sin IMF-medisin.

2001

Torstein på tinget!

Hordaland RV har nominert følgende listetopp til Stortingsvalet i 2001:

1. Torstein Dahle, Bergen
2. Marte Mjøs Persen, Bergen
3. Terje Kollbotn, Odda
4. Hilde Birgitte Kalleklev, Bergen
5. Randi Holmelid, Askøy
6. Aud Oppedal, Bergen
7. Sigurd Solberg, Voss

Lista har som i 1997 Torstein Dahle på topp. Etter han følger Marte Mjøs Persen med bakgrunn frå kvinne- og studentaktivistmiljøet i Bergen. På ein tredje plass finn vi som i 1997 Terje Kollbotn frå Odda. Deretter kjem tre markante damer med allsidig erfaring frå miljøørsla, fagleg og kvinneretta kamp. På den førebels siste plassen som er nominert finn vi fylkesleiar Sigurd Solberg, som mellom anna har fartstid som kommunestyrerepresentant frå Voss.

Hordaland RV er særst glad for at eit mangfaldig og spanande kvinnekollektiv er godt syn-

leg på toppen av lista. Det har vore eit sterkt ønske om å bygga eit kvinnekollektiv rundt andreplassen av fleire grunnar. Torstein Dahle og Terje Kollbotn er blant Hordaland sine mest profilerte politikarar i sine distrikt, ei jente på andreplassen kunne difor lett ha «druka». No framstår lista med to sterke menn på topp, men ved sidan av eit knallbra kvinnekollektiv. Vi meiner difor at vi ikkje har mista ein kvinneprofil vi ønskjer å kjøra fram i valkampen.

Hordaland RV meiner det er god sjanse for å få stortingsmandat i fylket. Dersom kommune- og fylkestingsvalet i 1999 hadde vore stortingsval, hadde RV mangla berre 100 røyster for å ta sistemandatet frå Venstre. Det er aukande oppslutnad om partiet sin politikk, og Hordaland RV er betre førebudd til valkamp organisatorisk og politisk enn nokon gong tidlegare.

Valprogramarbeidet er i god gang. Av viktige saker Hordaland RV vil prioritera å få

Fra venstre: Hilde, Terje, Marte, Torstein. Bilde: Sigurd Solberg

fram er: Ei styrking av kommuneøkonomien og folk sine velferdstilbod, kamp mot privatisering av velferdsordningar og ein sterk kapitalismekritikk vil gå som ein raud tråd gjennom programmet. Førsteutkast av programmet skal ut til alle lokallaga og vera handsama der første

gong innan utgangen av november. Ein legg opp til ei brei organisatorisk handsaming, der miljøer utanfor RV òg vil bli bedne om innspel. Det endelege utkastet til valprogram vil bli handsama på ein programkonferanse 17 mars, i etterkant av landsmøtet slik at innspel derifrå kan bli

innarbeidd.

Vi vonar Torstein Dahle kjem inn på tinget og at RV gjer eit brakval i Hordaland!

Stine Akre, Fylkessekretær
Hordaland RV

Foran LO-kongressen 2001

Romy Rohmann vil at LO må bli en organisasjon som er tilpassa dagens utfordringer.

De ulike organisasjonsledd har nå sendt inn forslag til LO kongressen 2001. I forrige nummer av Opprør snakka vi med sekretæren i NKF-Akershus, Romy Rohmann, som også er sekretær i LO-Follo, nestleder i Akershus RV og leder av Oppedal RV. Hun redegjorde der for forslag på organisasjonsendringer for LO. I dette nummer går vi vidare på andre endringsforslag som er levert inn.

– I forhold til de forslaga jeg refererte i forrige nummer så har det jo skjedd noe sida sist. Noen/våre representanter på kongressen må nok reise disse forslaga på nytt på kongressen for det vi ser hittil er at de kommer ikke vidare som forslag fra våre organisasjoner på kongressen. Verken Landsstyret i NKF eller Fylkeskonferansen i LO Akershus har gått inn for å fremme disse organisatoriske endringene for kongressen. Så noen andre eller personer på kongressen må fremme disse forslaga og gjerne samarbeide i forkant for å kunne vinne fram.

Hvilke andre endringsforslag har dere kommet med til kongressen?

– Vi har også forslag til omgjøring av hele dagsorden på LO-kongressen. Behandling av Det 21. århundres velferdsstat og prinsipielt handlingsprogram må behandles før LOs egen organisasjon og Vedtektene.

Utfordringene må defineres først, deretter utformes handlingsprogrammet, så tilpasser man organisasjonen for så til slutt å kvalitetssikre resultatet gjennom vedtektene. Det er viktig at vi også viser oss som en endringsvillig organisasjon som ønsker å tilpasse oss de utfordringer vi står overfor.

– Det er klart at utviklinga av velferdsstaten blir viktig i tida som kommer. Diskusjonen om hvordan framtidens velferdsstat skal være må foregå i flere organer enn blant sentrale tillitsvalgte eller høyt oppe i partiapparatene. Trua på at politisk engasjement og innblanding nytter må gjenreises hos den vanlige innbygger i dette landet. Det har vokst fram en utbredt misforståelse blant folk om at det ikke nytter å mene noe eller gjøre noe. På en måte er det også sant, men det er fordi noen har gitt fra seg makt, flere og flere viktige politiske avgjørelser tas i lukka styrerom og i Brussel. Våre politikere har gitt fra seg styringsmakt til kapitalkraftene, sikra blant anna gjennom EØS-avtalen og andre former for fri konkurranse for kapitalkraftene.

– Det finnes ikke noe folkekrav om å privatisere norske kommunale tjenester, men dette skjer likevel. Det er ingen som

har gått til valg på å øke de sosiale forskjellene i Norge men det skjer likevel. Folks boligrente bestemmes ikke politisk men av markedskraftene. Vi må diskutere hvilken framtid vi ønsker og hvordan vi skal oppnå dette, økonomi er et styringsverktøy vi må bruke bevisst. Vi må kontrollere økonomien og vise at det går an. Det som trengs er helhetlig planlegging og styring av økonomien; egentlig trenger vi et helt annet samfunn selvfølgelig med planøkonomi. Men selv i et kapitalistisk Norge går det an å ikke frisleppe alt helt slik vi har gjort de seinere åra, vi må vise til den regulerte eller statsstyrte kapitalismen vi hadde i Norge fram til tidlig på 70-tallet før liberalisering og globalisering tok helt over. Vi må vise til at det går an å styre økonomien, viss vi vil.

Hvordan får en reist denne diskusjonen blant folk?

– Mye går på muligheten av deltakelse i demokratiske organer, men også trua på at det nytter å delta. Vi hadde forslag om tilrettelegging av deltakelse i demokratiske organer gjennom arbeid for nedsatt daglig arbeidstid, konkretisert i arbeidet for 6-timers normalarbeidsdag, men dette blei også formulert om fra

fylkeskonferansen i Akershus LO slik at de konkrete tiltaka ikke kom med i det forslaget som gikk vidare. Ellers har vi forslag om et punkt i formålsparagrafen om å arbeide for bevaring og videreutvikling av velferdsstaten for alle, gjennom styring av den økonomiske utviklingen, medbestemmelse i arbeidslivet og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.

Er det andre ting som bør opp?

– Det er mye å gripe fatt i i forkant av en slik kongress, men sånn på tampen skulle jeg ønske meg at vi fikk en skikkelig kamp om ledervet i LO. En kamp om ledere med forskjellige politiske linjer. Det virker som om kandidatet til Gerd Liv Valla bare er reist og så henger det der uten at noen andre kandidater fremmes, det argumenteres med at det er på tide med ei kvinne i LO-ledelsen i Norge også. Dersom alle mente det var på tide med ei kvinne skulle jeg jo ønske at det blei ei kvinne som hadde profilert seg på kvinnespørsmål. Men jeg ønsker meg helst en ny leder som hadde turt å endre LO slik at det blei et LO for framtida, men da må vi få andre kandidater på banen.

RVs folkevalgte i aksjon.
Torstein Dahle og Sigurd Solberg.

Bilde: Hilde Kalleklev

Med folk mot makta!

Da RV stilte liste første gang i Vågan i 1973, med «væpna revolusjon» som hovedparole i valgkampen, fikk vi 50 stemmer. I 1999, uten væpna revolusjon, fikk vi 500 stemmer, oppor-tunister som vi er, Svein Olsen fra Vågan RV innledet på folkevalgskonferansen om hvorvidt det styrker klassekampen at RV sitter i kommunestyret og fylkesting.

Vågan en av de største fiskerikommunene i landet. Verdiskapningen pr. hode er høyere i Vågan enn i Oslo. Det er i kommuner av Vågans type at den store verdiskapningen foregår, ikke i sentrale strøk.

Kampen om naturressursene – i vårt tilfelle skreien – er en viktig del av dagens klassekamp. Vi har ikke klart å dra denne kampen inn i kommunestyrene, og bare litt inn i fylkeskommunen.

Det er vanskelig å jobbe på

fylkestingsnivå. Virkeligheta forsvinner. I ukens møteperiode er som å være på institusjon. I fylkestinget er media i liten grad til stede. Offentlighet får derfor ikke vite hva som egentlig foregår.

MENTALT KASTRERT

De politiske partiene er klasse-sammensatt heter det. Er det klasseinteresser som styrer folk i lokalpolitikken også?

En titt på formannskapet kan tyde på det. Ingen arbeidere og nesten ingen kvinner har vært representert i formannskapet i Vågan kommune.

RVere er kanskje ikke helt som vanlige folk, men det finnes mange helt vanlige folk i kommunestyrene. Utenfor det parlamentariske systemet er folk som oss: de godtar ikke makta og vil ha et rettferdig samfunn, men noe skjer med folka innafor: De disiplineres. De suges opp av systemet og kastreres mentalt. Prøver de å være opposisjonelle, blir de overkjørt!

Jeg mener det er hipp som happ hvilket parti som kjører politikken, AP, H; SP eller Venstre, resultatet blir en borgerlig form som ikke gir makta til folk.

AKTIVISTBALLAST

Uten ballasten fra gata, så hadde heller ikke jeg overlevd innenfor systemet. Jeg har lært meg å stille dette spørsmålet når jeg står overfor papirbunken: For hvem? Hvem er det dette handler om, hva er konsekvensen for vanlige folk? Vi må ut og hente informasjon, snakke med folk! For nye folk er ikke dette så enkelt! Det er viktig å samles på folkevalgtkonferanser – det er viktig å lære hvordan vi møter hverdagen.

BORTKASTET TID?

90% av tiden på møte er bortkastet. Og det er stort sett andre som setter rammene. Hvorfor skal vi da delta? Hvordan skal vi klare å legge noen egne premisser? Av og til får vi det til! Vi må vinne små seire for folk og for oss sjølv, for egne interesser.

Hvorfor må vi være innafor? Fordi det er viktig å være så nær makta som mulig når vi skal være opposisjonelle. Kommunestyret og fylkestinget er i dag instrument for makta. Det kunne vært et bra system om folk virkelig bestemte innenfor fornuftige rammer. Vi må utfordre makta og gå utenfor rammene. Vi må være i systemet for å ta opp kampen mot systemet –

men for all del ikke være en del av det!

DAGENS KLASSEKAMP

Dagens klassekamp er en enorm omfordeling fra arbeidsfolk til kapital. En overføring fra fellesskapet, fra offentlig sektor til staten. Pengestrømmen går fra kommunene til staten. Bruk skattepengene i kommunen! Når staten strammer inn kommuneøkonomien, bør kommunene svare med å holde igjen på skatteoverføringen til staten. Totalt er kommunene netto bidragsyter til staten. Kommunene bør nekte å overføre så mye til staten. I dagens situasjon er det et viktig krav at staten sanerer all kommunalgjeld. Dette har et enstemmig kommunestyre i Vågan vedtatt. Vågan ville spart 17 mill kr i året på dette. Har staten råd til dette? Jeg bare spyr.

SAMMEN ER VI DYNAMITT!

Storfjell-veien er et eksempel på at det nytter å kjempe, og at både folk i bevegelse og en standhaftig opposisjon nær makta er nødvendig for å få gjennomslag. Det er viktig for makta å usynliggjøre at det er slik. Storfjell har krevd vei i 100 år. Kampen for veg er en del av

kampen for å kunne bo i distriktene. Naturvernorganisasjoner som Den Norske Turistforening forstår ikke det – at en vei i distriktet er noe annet enn enda en firefelts motorvei på Østlandet.

Den viktigste organisasjonen i Storfjell var sanitetsforeninga. De arrangerte blant anna 1. mai flere år på rad. Byråkratiet i kommunen avviste veikravet til Storfjell. RV var i kommunestyret, men kunne gjøre lite aleine. Gunnar Aarstein var leder i Østre Vågan innbyggerforening. Det er viktig å ha slike aktivistverv – knytte bånd mellom folk innenfor og utafør systemet. Gunnar ble kontaktet av sanitetsforeninga. De begynte å bygge veien sjøl, og samla inn penger til dynamitt. «Med dynamitt mot byråkratiet» gikk hjem hos folk, og hos en del av makta! Standhaftig lokal ledelse, stor bevegelse og RV til å konfrontere makta ga resultat: Vegen ble bygd!

Uten RV hadde det ikke blitt veg, men med bare RV innafor hadde det heller ikke blitt veg. Det trengs press fra folk og gjennom media, saklige argumenter er ikke nok.

Svein Olsen, Vågan RV

Tredobbelt undertrykt?

Begrepet «Triple Oppression» er en analyse til hjelp ved forståelsen av nåtidens kompliserte undertrykkelsesforhold og deres innbyrdes sammenheng. Den oppfatter den samfunnsmessige undertrykkelsen som tredimensjonal; betinget av klasse, kjønn og rase.

Triple Oppression-analysen ble utviklet i slutten av 60-åra, av svarte feminister i England og USA – blant annet kvinner fra Black Panther Party. Det generelle samfunnsmessige oppbrudd, opprørene og kvinnebevegelsens oppblomstring seint i 60-åra skjerpa bevisstheten deres om, at de som kvinner ble undertrykt av svarte menn, samtidig som at de som svarte blei undertrykt av hvite kvinner. I den politiske praksis satte de svarte kvinnene søkelys på både rasismen innen kvinnebevegelsen, og sexismen innen de anti-rasistiske bevegelsene. Forsøket på å utvikle en kamp for frigjøring på grunnlag av nettopp dette, skapte basisen for Triple Oppression analysen.

Det skulle imidlertid ta mange år, før de svarte feministenes arbeid ble anerkjent av andre. Ikke før på slutten av 80-tallet ble de tatt på alvor av deler av den hvite, venstredradikale kvinnebevegelsen, og det tok enda lengre tid før uttrykket Triple Oppression ble et viktig og anvendt element i autonome og antiimperialistiske diskusjoner om nye motstands strategier.

INGEN ER FRIE FØR ALLE ER FRIE

Triple Oppression-analysen har tatt ett oppgjør med den tradisjonelle marxistiske forestillingen om, at den samfunnsmessige radikaliseringsforløp går langs hovedmotsetningen «kapital kontra lønnsarbeid» og at alle andre samfunnsmotsetninger kun er bimotoetninger.

Triple Oppression tar høyde for de samme komplekse under-søkelsesformene, som i dag eksisterer side om side i den neoliberalistiske verdensordenen. Den påpeker kampenes udelelighet ut ifra prinsippet «Ingen er frie før alle er frie!», og avdekker undertrykkelsesmekanismenes innflokke og forskjelligartede karakter.

Faktorer som klasse, kjønn og rase bestemmer et menneskes samfunnsmessige plassering, men andre faktorer spiller også inn, for eksempel om du lever i et rikt industriland i vesten eller et fattig og plyndra land i sør, om du lever som homoseksuell, heteroseksuell, transseksuell eller noe annet, om du er handikappet eller lever opp til sam-

funnets prestasjonsnormer for såkalte friske mennesker, om du er ung eller gammel osv.

Alle de nevnte forhold er av betydning og ingen er viktigere enn den andre, det er samspillet dem imellom, som skaper et menneskes samfunnsbestemte situasjon. På den måten er det verdener mellom en hvit kassadame i Norge som undertrykkes av sexismen; en svart mannlig journalist i New York som un-

reparert og knyttet sammen på nye måter (av kapitalen, av de hvite og av menn) for å lenke andre fast (arbeidere, svarte og kvinner), som til gjengjeld slår nye hull i nettet så godt de kan.»

VI ER SELV EN DEL AV DET VI BEKJEMPER

Helt sentralt i Triple Oppression-analysen står også erkjennelsen av at vi selv er del av de undertrykkende mekanismer vi be-

dertrykkes av rasisme og en cubansk maskiningeniør som undertrykkes fordi hun er lesbisk. Den ene er ikke mere undertrykt en de andre. Den undertrykkelse de opplever, alle tre, er av forskjellig karakter, men har i høyeste grad felles årsak. Alle er de underlagt tvangen til å selge sin arbeidskraft.

For å illustrere Triple Oppression begreps definisjon av undertrykkelsesformenes forskjell og innbyrdes sammenhenger følger et sitat av Klaus Viehman fra den tyske, militante anti-imperialistiske kampradisjon:

«Det er en brukbar teoretisk konstruksjon å forestille seg det globale undertrykkessystemet som et stort nett.

Maskene i nettet er løserne (de imperialistiske sentrene) eller strammere (den skalte «3. Verden»). Trådene er eldre (patriarkatet) eller nyere (kapitalismen), mere stabile (Tyskland) eller svakere (Mellom Amerika).

Trådene danner sammen forskjellige knuter (rasisme er forbundet med kapitalisme på en annen måte enn med patriarkatet osv.). Nettet blir hele tiden

kjemper. Det viser seg bl.a. når kvinner repeterer og overtar den kvinneforakten, som de har erfart fra mannssamfunnet, f.eks. ved å håne rødstrøpene eller ved å latterliggjøre eller usynliggjøre lesbiske.

Undertrykkelsen er altså en del av oss, selv om vi søker å gjøre et oppgjør med den. Det ville være ren voluntarisme (*) ikke å vedgå, at alle menn – uansett hvor stor deres respekt for kvinnekamp måtte være – profiterer på å tilhøre det privilegerte kjønn, og at alle hvite – uansett hvor mye de erklærer seg som antirasister – er bærere av og privilegerte i det rasistiske samfunnssystemet.

Triple Oppression betoner sammenhengen mellom de utadretta samfunnsmessige aktivitetene for forandring, og de innadretta personlige bestrebelsene. Kampen mot samfunnets strukturelle undertrykkende mekanismer må gå hånd i hånd med kampen innover i rekkene og mot oss selv i forsøket på å bryte med de mekanismene som undertrykker, som vi selv er med på å videreføre. Disse to sidene er like viktige for andre

samfunn, og de står i et dialektisk (**) forhold til hverandre.

VENSTREFLØYENS ENDIMENSIONALE STRATEGI

Samtlige venstreorienterte bevegelse, opprør og revolusjoner har hittil først og fremst prioritert de økonomiske interessekampene, og revolusjonsstrategien er som oftest blitt redusert til et spørsmål om erobring av den politiske makten. Mens

å understreke nødvendigheten av at en prosess som skal forandre samfunnet må romme motstand mot samtlige former for undertrykkelse – den sosiale, sexistiske, rasistiske, kulturelle osv.

FELLES MOTSTANDSNETTVERK

Strategisk sett peker Triple Oppression-analysen derfor på at det må skapes et felles motstandsnettverk, hvor de forskjellige kampene kan møtes og sette igang den grunnleggende forandringen av systemet i fellesskap og i kontinuerlig diskusjon seg imellom.

En revolusjonær forandring-prosedy kan kun starte hvis de forskjellige motstandsorganisasjonene utvikler en felles rytme i kampen for grunnleggende å forandre det herskende samfunnssystemet. I disse år vinner denne form for nettverkspraksis mer og mer frem. Det viser seg på lokalt plan såvel som på globalt plan, hvor en nettverksorganisert «motstand nedenifra» nettopp er drivkraften i den antikapitalistiske bevegelsen, som i den senere tid har vist seg på gatene i London (juni 1999), i Seattle (november 1999) og på den globale motstands dagen mot kapitalisme, 1.mai 2000.

Triple Oppression-analysen har ikke bare fornyet den tradisjonelle klasseanalyse av det kapitalistiske systems mekanismer for undertrykking, den har i praksis også bidratt til å skape nye former for motstandsorganiseringer, i en tid hvor tradisjonelle venstresidepartier og de hierarkisk organiserte frigjøringsbevegelsene synes å ha mistet grunnlaget sitt.

Av Alfred Lang
og Inge Hansen

– autonome aktivister.

Oversatt til norsk av Hanne
Lorimer-Aamodt

Ordforklaringer:

(*) voluntarisme; filosofisk anskuelse som i viljen ser det grunnleggende og vesentlige i livet og tilværelsen.

(**) dialektisk; vekselvirkning

Denne artikkelen er en forkortet utgave av en tekst som kan leses i sin helhet i det venstresosialistiske «Solidaritetsleksikon for det 21. Århundre», som finnes på internett.
www.leksikon.org

De setter dagsorden

Danmarks Nej - eit nasjonal-sjåvinistisk Nej?

Jan Erik Skretteberg

«Dette var høyresidens seier! Spør Haider! Spør Le Pen!» skreiv Erling Bø på leiarplass i VG dagen etter at Danmarks Nej! var eit faktum. Dagbladet og TV2 følgde godt opp med deira «analyser». Den norske jāsida freista utnytta det danske nejjet til sin fordel, ved å stempla nejjet som brunflekka og framandfiendtleg, og å gjera Pia Kjærsgaard til neidronning. Røynda er ein annan.

Då ØMU-kampen starta i Danmark blei Dansk Folkeparti fort skvisa frå Junibevægelsen og Folkebeægelsen mod EU. Medan

dei andre nei-partia jobba i desse to motstandsørslene måtte DF føra sin eigen motstandskamp, tufta på eit knallhard populistisk forsvar for den danske krona og eit sjølvstendig Danmark. Dei andre delane av neirørsla argumenterte med forsvar av velferdsstaten, danske arbeidsplassar og kamp for å halda på den vesle resta av den nasjonale sjølvrådet. Rasisme og innvandringsmotstand var aldri ein del av det offentlege ordskiftet, sjølv om Erling Bø og kumpanane hans gjerne skulle hatt det sånn.

Dansk Folkeparti sine valkampplakatar vart rivne ned,

malt over og øydelagt over heile Danmark, av andre ØMU-motstandarar. Poul Nyrup Rasmussen, statsminister og sosialdemokrat, nekta å møta andre neifolk enn DF'arar til offentleg ordskifte, og på den måten freista – nett som den norske pressa – stempla neisida som brunflekka og framandfiendtlege.

Berre om lag 8% av dei som røysta nei ved valet er å reikna som DF-veljarar, viser ei gransking. Dette burde effektivt stogga ja-pressa sine løgner om det danske neijet. Men Dansk Folkeparti har fått det som dei vil; dei har sett dagsorden.

6. oktober 1995 melde Pia Kjærsgaard, Poul Nødgaard, Ole Donner og Kristian Thulesen Dahl seg ut av det danske Fremskridtspartiet etter ein lang kaotisk periode i Frp, som kulminerte i eit brutalt landsmøte, alt for ope tv-skjerm. Dei fire skipa seinare same dagen Dansk Folkeparti.

David T. Sørmark

«Danmark er med hastige skridt på vej mod at blive et multiproblemfyldt, multietnisk og multikriminelt samfund. Og ikke nok med, at flere bydele i storbyerne og flere kommuner allerede er multietniske, befolkningsudviklingen tager også en retning, der betyder, at indvandrerne er stærkt på vej til at få flertal i befolkningsstøtte kommuner, og det i løbet af få år. Danskerne er hurtigt på vej til at komme i mindretal i deres eget land.»

Lyder det kjent? Dette er hentet fra begrunnelsen for et forslag om folkeavstemning om et multietnisk Danmark, som Dansk Folkeparti har framsatt i Folketinget. Bytt ut «Danmark» med «Norge», så kunne dette like gjerne kommet fra munnen til Fritjof Frank Gundersen eller Vidar Kleppe.

Dansk Folkeparti har siden starten i 1995 markert seg som det mest innvandringsfiendtlige partiet i Danmark. I det samme forslaget hevdes det at 7,7 % av den danske befolkningen har utenlandsk bakgrunn. Tallet (og ikke minst forslaget) vekket stor harme på den danske venstresida, fordi Dansk Folkeparti hadde lagt barn født i blanda ekteskap og adoptivbarn inn i tallet. Vi kjenner igjen måten å regne på fra Fremskrittspartiet i Norge.

I Norge er linkene mellom FrP og de organiserte nazistene få, og ofte vanskelige å finne. I Dansk Folkeparti er det lettere. Flere av partiets ledere er medlemmer i Den Danske Forening, en rasistisk organisasjon som igjen har erklært nazister i ledelsen. Dansk Folkepartis leder, Pia Kjærsgaard, var i 1988 på et verdensstreff i World Anti Communist League. WACL samler all mulig slags politisk avfall, som nazister, fascister, religiøse fanatikere og alle som har et glødende hat mot sosialisme og kommunisme. Kjærsgaard syntes det var en

ære å få delta i denne «flotte organisasjonen», og inviterte like gjerne WACL-represanter til Danmark for å utvikle samarbeidet.

Da en journalist spurte Kjærsgaard om hun kunne utdype forskjellene mellom Dansk Folkeparti Den Danske Forening, svarte hun at det kunne hun ikke, fordi hun ikke kjente DDF godt nok. Dette er ganske merkelig siden flere av hennes kumpaner i DF-ledelsen er DDF-medlemmer, og tidligere har vært ganske aktive i DDF. Den Danske Forenings mål er å «hindre nedbrydelse af vort land som hjemsted for det danske folk», som de sjøl sier det. I tillegg til dette, forsøker de å samle alle innvandringsmotstandere under en paraply. Dette har medført at Den Danske Forening har blitt en leikeplass for nazister fra forskjellige organisasjoner, som Blood&Honour og lignende.

Dansk Folkeparti setter dagsorden i innvandringspolitikken. Etter at DF plutselig ble et av de største partiene i Danmark, med mellom 10 og 15% på meningsmålingene, har de andre partiene begynt å overgå seg sjøl i innvandringsdebatten. Politikken drives til høyre, og for Dansk Folkeparti er ingenting bedre enn det. I følge partiet bidrar alle flyktninger og innvandrere som er kommet til Danmark etter 1950 til å undergrave det homogene Danmark. De andre partiene følger opp DFs retorikk med å stå sammen om å stramme inn innvandrings-, flyktninge- og asylpolitikken. Danmark fører i praksis den politikken Jörg Haider, Le Pen og Carl I. Hagen står for, og mye av dette skyldes Dansk Folkepartis framgang, og de andre partienes mislykka forsøk på demme opp for denne framgangen – ved å stjele DFs merkesak; innvandringspolitikken.

Med et liknende parti som det største i Norge, har vi en jobb å gjøre.

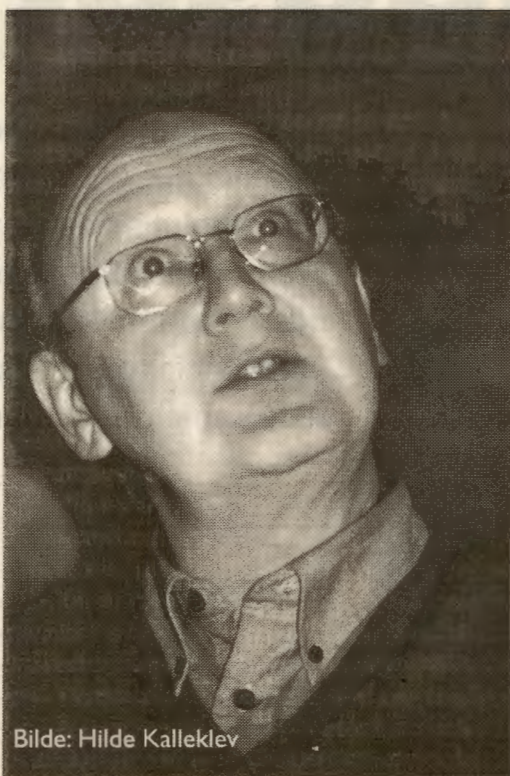
Sett behovene i sentrum

Tilsynelatende legger statsbudsjettet opp til en økning i kommunenes driftsrammer, men det er usikkert hvordan det endelige resultatet virkelig blir. Det regnes med et underskudd på henimot 10 milliarder; kanskje vil det komme opp i ca. 12 milliarder. Det er derimot sikkert at behovene har økt innenfor eldre/helse og barn, ungdom og skole – de viktigste delene av offentlig sektor. Det er derfor viktig å gjennomskue påstanden om økt drift i kommunene.

Norske sykehus har hatt en realvekst på 50% i inntektene sine de siste 20 årene. Men samtidig har BNP økt mer enn 50%, slik at andelen til sykehus er gått ned. Også de som jobber på sykehus må selvsagt ha krav på reallønnsøkning. Og da må det være en reell vekst i sykehusbudsjettene for å opprettholde aktiviteten. Det har skjedd en reell økning i antall folk som jobber i offentlig sektor, spesielt innenfor kommunene og fylkeskommunene. Hva er det som har skjedd? Kvinners deltagelse i arbeidslivet er blitt mye større, og samfunnsutviklingen har gitt større behov for offentlige tjenester. Mer er blitt offentlige oppgaver, fordi mindre skjer i hjemmet.

Eldrebolgen fra 2013, gjør at det er behov for stor vekst innenfor det offentlige – bare for å opprettholde dagens dekning og kvalitet. Det er derfor viktig å sette tallene for realvekst inn i den riktige sammenheng.

Det er et stort paradoks at Norge er styrtrikt samtidig som kommunesektoren har trange rammer. Før var det bare RV som sa at Norge var styrtrikt. Nå

Bilde: Hilde Kallekleiv

kan ikke rikdommen skjules lenger. Men nå heter det at rikdommen ikke kan brukes for da blir det press i økonomien. Vi må liksom velge mellom stramt statsbudsjett eller renteøkning. De later som om kommunenes rammer ikke kan økes for da øker renten. Men det er ingen automatikk her; renten fastsettes i stor grad politisk.

Det er sant at Norge ikke kan bruke opp alle inntektene sine. I et normalår har Norge nå større eksportinntekter (fra olje mv.) enn det er praktisk mulig å bruke på importvarer. Dermed blir landets inntekter større enn det som er å få kjøpt av varer og tjenester her i landet. Noen må la være å bruke inntektene sine! Men hvem?

Kapitalen bruker i hvert fall inntektene sine! Og kapitalen blir stadig fetere og legger i

økende grad beslag på landets produktive krefter. Det som blir investert i varehandelen i Norge er for eksempel like mye som drift og investering av hele grunnskolen i Norge.

Kapitalen får bruke først, så vanlig folk – og så skal rammene til kommunene og fylkeskommunene fastsettes. Og da er det dessverre ikke mye ressurser igjen, så dermed må det fastsettes knappe rammer. I Norge er det derfor slik

at jo rikere landet blir, jo mer får de rike til å bruke til sine formål, og jo mindre blir det igjen til kommunene. Jo rikere Norge, jo fattigere kommuner.

Frp kobler ikke bruk av oljepenger på innstramningstiltak overfor de rike. Tvert imot: Frp vil ha privatisering og enda større spillerom for de rike. De rike vil bruke opp enda mer av landets ressurser, og det blir enda mindre rom for kommunenes virksomhet. Frp vil i beste fall gi folk en sjekk og så kan de som har råd spe på med egne penger. I sentrale strøk vil det utvikle et marked for private løsninger – et opplegg som øker forskjellen mellom folk og som dessuten er distriktsfientlig.

Konjunkturavgift er ikke et progressiv tiltak. Avgiften er en avgift på arbeidskraft, og dermed treffer den all arbeidsinten-

siv virksomhet. Det heter at den skal «frigjøre fra privat til offentlig». Men hvem blir «frigjort», det vil si: arbeidsløse? Det vil ramme arbeidsplasser i arbeidskrevende virksomhet, ofte i distriktene. Som oftest har de helt andre kvalifikasjoner og bor helt andre steder enn det som trengs for å fylle ledige jobber. Denne konjunkturavgiften er derfor ikke noe som automatisk styrker det offentlige, men vil gjøre flere folk arbeidsløse – og den retter seg ikke mot de rike og deres profit.

Utbytteskatt er derimot et bra tiltak. I beste fall vil den skisserte skatten bringe 1,7 milliarder til statskassa. Kapitaleierne argumenterer med at det vil «bremse overflyttingen av kapital til mer lønnsomme anvendelser» og derfor vil være skadelig. De snakker som om profitten ikke går til luksusforbruk og som om all kapital går til sunne og fornuftige investeringer som ikke skaper press i økonomien. For RV er det selvsagt viktig å kreve at folk ikke skal stramme inn og at de rike skal få mye mindre spillerom. For AP er forslaget om utbytteskatt et radikalt fikenblad. Sannsynligvis blir det ikke vedtatt i Stortinget.

Arbeidsledighet i 1983 var den høyeste siden 1930. Da var det 60 000 arbeidsløse. Like mange er arbeidsløse nå, altså har Norge i virkeligheten stor arbeidsløshet. Den rammer de som ikke får annen jobb fordi de ikke har de rette kvalifikasjonene, bor feil sted eller har for høy alder. Det hadde selvsagt gått an å målrette tiltak for å rette opp dette med omskolering, etterutdanning osv. – hvis man ville! Nå er det veldig mange som stø-

tes ut av arbeidslivet helt, det blir stadig flere uføretrygdede. Det forventes at antallet uføretrygdde vil øke med 140 000 på de neste 15 år. Det utgjør ca. 10 000 netto i året. Hvem er dette? Det er folk som er slitt ut, og folk som ikke er blitt oppdatert fordi det ikke er blitt satset på dem. Det er folk som ikke makter å jobbe 110%, men kunne jobba på 80%, men slike folk vil ikke arbeidslivet ha. Det er i tillegg en del unge som bl.a. har psykiske problemer, og noen som ikke har fått oppfølging i det hele tatt. Dette er et stort samfunnsmessig problem. Prognosene viser at arbeidsstyrken, som andel av befolkningen, går ned. Da er det forutsatt at utstøtingen av arbeidslivet fortsetter.

«Vi må spare til pensjon» sier regjeringen om den statlige rikdommen. Men det er ingenting som tyder på at oljepenger vil bli brukt til pensjoner i 2020-2030. Bruk av oljepenger til det folk trenger vil gi like mye «press i økonomien» da som nå.

Det er viktig at vi kjemper for at økonomien i kommuner og fylkeskommuner skal bli bedre. Kommunen og fylkeskommunene blir raskt forgjeldet og har i dag 67 milliarder kroner i gjeld. Det er en viktig utfordring at denne gjelden ikke skal kvele kommunene. Et samfunn som det vi har nå, der kapitalen har fritt spillerom, kan ikke møte de virkelige utfordringene en står overfor. Folk må ta makta fra kapitalen, og folkets behov må stå i sentrum!

Torstein Dahle, bystyremedlem for RV i Bergen

Strategi for budsjettarbeid i kommunene

– Hva er RVs viktigste oppgave i parlamentet?

Administrere kapitalismen så bra som mulig? Eller bruke plassene for å få folk til å gjøre oppgjør? Dette var noen av spørsmålene som Bjørn Tore Egeberg, fylkestingsrepresentant i Vest-Agder, stilte under folkevalgtkonferansen i Bergen

før han konkluderte: Jeg overlater gjerne administrasjonen til andre partier.

Det mest grunnleggende for budsjettarbeid: Vi må bygge på lokale forhold. Og på en felles kunnskap: Vi må finne det som rører seg lokalt – som i Storefjell. Det er kravene til aksjonsgrupper, fagforeninger osv. vi må fremme.

Hvordan skal vi stille oss i en situasjon der kravene ikke er bra nok, skal vi fremme aksjonenes krav eller skal vi fremme de kravene vi mener er riktig?

Skal vi aldri fremme kuttforslag eller skal vi forsøke å fremme forslag ingen kan stemme mot? Om aksjonsgrupper fremmer forslag som er for høye eller lave, hvor stiller vi oss til det?

Vi må bestandig stille høyere krav til staten. Og vi må avsløre partier som kutter på Stortinget og ber om mer penger lokalt. I flere kommuner og fylkeskommuner har RV det siste året fått enstemmighet eller stort flertall – eller fått andre til å lage flertallsformuleringer – til uttalelser for større rammer fra staten. Dette er en god strategi, som bør videreføres.

Alternativt kan vi lage et knippe forslag som kan avsløre andre parti og utfordre dem på forskjellige måter. Eller vi kan sette opp budsjett som viser konsekvensene i all sinn grellhet. Vi kan sette opp egne RV-budsjett etter behov, eller budsjett med mindre kutt enn de andre. Resultatene av ulike måter i arbeide på, bør rapporteres og oppsummeres sentralt etterpå.

Et viktig krav er å slutte seg til aksjon for velferdsstaten. Selv om aksjonen nå er litt «pudding» etter Jan Davidsens uttalelse om at budsjettet var veldig bra, representerer Aksjon for velferdsstaten sann-

synligvis en viktig bevegelse på utsida.

Hva gjør en i forhold til forhandlinger? Taper vi på det? Det viktigste er at vi er en kanal for å få fram røster som ellers ikke blir hørt. Noen steder er det mulig å samarbeide med SV, andre steder er det umulig. Det er viktig at en ikke mister seg selv i systemet eller blir fanget av spillet.

Frp er etter hvert tatt inn i varmen av de andre partiene, og de stemmer til forveksling lik AP og Høyre. De er ikke lenger så rabiater og opposisjonelle.

Bjørn Tore Egeberg

Fra debatten som etterfulgte kan nevnes:

■ Diskuter en konfrontasjonslinje overfor staten med de andre partiene.

■ Arranger temamøte med aksjonen For Velferdsstaten.

■ Ta kontakt med organisasjoner og lag, lag høringer, frem forslag om det som kommer fram, vis at RV tar folk sine forslag og behov på alvor.

■ Bruk opinionen til å presse de andre partiene. RV må si noe om behovene og om planer for å bruke ressurser fornuftig!

folkevaldkonferanse

RVs folkevalgtkonferanse i Bergen var en svært matnyttig samling av aktivister, folkevalgte og folkevalgte aktivister.

Bilde: Hilde Kalleklev

Trenger vi fylkeskommunen?

Konteksten til angrepet på fylkeskommunen er Røkke, renta og Norges Bank. Det er innenfor denne konteksten regjeringa snakker om å modernisere fylkeskommunen og velferdsstaten.

Stine Akre og
Sigurd Solberg

På folkevalgtkonferansen i Bergen ble fylkeskommunens framtid diskutert. Det var en livlig debatt som etterfulgte innledningen til Frode Bygdnes, fylkestingsrepresentant i Troms, innledningen blir her noe kortfattet presentert.

HARDT PRESS

– Fylkeskommunen er under hardt press fra mange hold om dagen. Debatten om sykehusorganisering, fylkeskommunens rolle og oppgaver har også vært gjenstand for debatt i ulike fora i RV. Hvorfor får vi debatt om fylkeskommunen nå? Er det på grunn av kommunikasjonsproblemene eller er det noe annet? Er det på grunn av lav valgdeltagelse? Nei, den er jo parallell med kommunevalgdeltagelsen. Eller er det fordi fylkespolitikere er for lite kjent? Nei. Er det fordi fylkeskommunen koster

for mye? Neppe, administrasjonen i Troms koster 3% av driften. Det blir ikke billigere å legge ansvaret innenfor staten.

Fylkesordføreren i Troms sa følgende på sist fylkesting: «Konteksten til angrepet på fylkeskommunen er innenfor Røkke, renta og Norges bank. Det er innenfor denne konteksten regjeringa snakker om å modernisere fylkeskommunen og velferdsstaten.»

Det er i denne konteksten vi må skjønne angrepet på fylkeskommunen, i følge Frode Bygdnes.

NYTTIG REDSKAP?

– Fylkeskommunen har vært et nyttig redskap for staten til å skjære ned på de offentlige velferdstilbudene. De har vært buffere for staten. Men det fins en smertegrense og den er snart nådd: Fylkespolitikere vil ikke kutte lenger. I Troms har en fått en felles uttalelse med krav om mer penger. Fylkeskommunen er derfor ikke lenger et nyttig redskap for nedskjæring.

– Fylkespolitikere ønsker ikke å legge ned sykehus lokalt. Staten er ikke fornøyd med nedskjæringstempoet. Derfor ønsker de å legge ned fylkeskommunene og bli kvitt fylkespolitikere. Men skal departementet drive sykehus, fra Oslo, i direktorat? En drift uten direkte politisk innsyn, overført fra folkevalgte til embetsverket.

Helseminister Tønne ønsker seg et Helsenor. En form for privatisering, dette er det bare kapitalen som ønsker.

PÅ OFFENSIVEN

– Vi må komme på offensiven. Vi må kreve at det som ikke er lagt under politisk styring blir lagt under fylkeskommunen. I oppgavefordelingsutvalget blir det nevnt 500 kontorer som kan legges inn under fylkeskommunen og politisk kontroll. Stopp utvikling av SND – gi mer makt til fylkespolitikere. Midlene til å følge opp tiltak ligger hos SND, men det er politikere som bør fatte vedtak og godkjenne tiltak. Politikere i SND er gisler, fordi en del av vedtakene er lagt til administrasjonen i SND. Stopp denne demonteringen av makta til fylkeskommunene. Først må en stoppe AS-ifi-seringa! Og beslutningene og makta må flyttes fra de lukkede rom!

SENTRALISERING

– En står overfor den største sentraliseringen noen sinne. Om sentrale myndigheter ønsker å ta bygningsmassen, utstyr og arbeidsplassene, så er det det største ranet av distrikts-Norge i vår tid!

– Oppgavefordelingen legger vekt på brukernes behov. Hensynet til brukerne er bare én dimensjon i det politiske bilde. Det skal være en tydelig trekant

mellom administrasjon – politikere – og: folk! Og folk skal ikke bare være kunder på et marked. Folk skal ha minst to veier å gå med kravene sine – både i forhold til administrasjon og i forhold til politikere. Det skal ikke være slik at politikere blir det samme som administrasjonen, heldagspolitikere. Vi må slåss for at politikere holder avstand til administrasjon. Vi må ha bevissthet om hva det vil si å være politiker, en må holde frem ombudsrollen.

– En kan ikke ta tilbake makta, uten å få mer midler. Å sloss for økte rammer er derfor viktig. En må ha rammer som kan styrke demokratiet. Det er viktig at en har sammensetting av fylkestingene som i dag, med hensyn til kjønn, alder og geografi.

– Det er feil å snakke om tre nivå for å forsvare fylkeskommunen. En har ikke instruksjonsmyndighet fra fylket i forhold til primærkommunen. Slik er det også i vanlig organisasjonsliv. Fylkespolitikere har etterhvert utviklet seg mindre egosentrisk i forhold til sin kommune, og har ikke lengre veldig snevre primærkommunebriller på seg. En har behov for et nivå som kan se mer helhetlig på et større område.

NORD-NORGE

– I dag har fylkene en struktur for stortingsvalg. Det er større behov for fylkeskommunen i

Nord-Norge. Det er kommet forslag om sammensetting av Stortinget etter antall hoder. Med et slikt prinsipp mister en grensene for å velge Stortinget. Da mister en den geografiske dimensjon i forhold til vårt demokrati. En vil stadig oftere møte argumentet om at et hode bør være en stemme, og derfor kan en se for seg at Stortinget om en stund vil være besatt av folk fra Stor-Oslo.

ULIKE RV-ERFARINGER

I diskusjonen etter innledningen kom det fram at det er mange ulike erfaringer i Fylkestingene. Ingen sa at dagens geografiske fylkesinndeling er den beste, vi må ikke for enhver pris tviholde på dagens ordning. Flere dro dessuten frem at fylket gir et godt grunnlag for å kjempe mot nedskjæring, og at det verste forvaltningsnivået er staten. Og alle slo fast at helseminister Tønne sin plan er rent markedsliberalistisk: ta sykehus fra fylkene, tilsette profesjonelle styrer og så stramme rammene. Følgene er maktkonsentrasjon, sentralisering, privatisering.

Hva som skjer videre blir avgjort på AP sitt landsmøte medio november: Får AP-ledelsen med seg halve AP, kan de alliere seg med H og Frp i Stortinget.

Svar til Jan Hårstad

Er RV et parti? Jan Hårstad syns i Opprør nr. 8 at det er «direkte fælt» at jeg bruker betegnelsen marxistisk parti på RV. Jeg deler Hårstad sin beskrivelse av sammensetningen av RV, at RV består av folk som regner seg som alt mulig rart fra anarkister og trotskister til marxist-leninister. Jeg konstanterer imidlertid videre at Hårstad konkluderer med faktisk å støtte mitt endringsforslag på navn: Rød Venstreallianse. Hvor er da uenigheten?

Jeg bruker begrepet «parti» på RV utifra hva folk flest oppfatter som «et parti» generelt og ikke utifra en mulig korrekt marxisme. Jeg tror folk oppfatter partier som mangfoldig innafor ei gitt ramme. De fleste partier i Norge i dag består av minst 3 fraksjoner. Bare AP oppfattes uten takhøyde, de andre partiene mer som at selve rommet er trangt viss man kan si det på den måten. Men uansett skyr vanlig folk slike organisasjoner som pesten. Færre og færre går inn i politiske partier, stadig færre ser ikke behov for at deres klasseinteresser skal gis slike politiske uttrykk.

Jeg tror også at de fleste i RV mener om seg selv og partiet at de er sosialister eller kommunister og med i et sosialistisk parti. De fleste (?) medlemmene ønsker at vi skal stå sammen/være aktive i den dagskampen, er rause (men drittlei) i forhold til historiske diskusjoner om 1917/1924/osv, vil ha utviklet mer om demokrati under sosialismen, syns at kapitalismen er råtten og glad for at vi har RV tross alle svakheter.

Dette står i motsetning til begrepet «parti» slik det vanligvis er oppfattet innenfor den stalinistiske tradisjonen – som en fast, sammentømret og enhetlig organisasjon, fri for fraksjoner og der de som uttrykker uenighet i «partilinja» blir bekjempet og fjernet fra partiet. Noen mener at alle organisasjoner som ikke ser sånn ut er fronter eller allianser. I så fall har vi ingen virkelige partier i Norge, bare et par minigrupper som i beste fall kan ansees som partibyggende organisasjoner. Begrepene virkelige og formelle partier er forøvrig interessant å se nærmere på. Kanskje er det nettopp sånn at RV i Hårstad sitt marxistiske oppslagsverk ikke er noe formelt parti? Men kanskje har det de siste årene blitt nettopp et virkelig parti?

Jeg syns vi skal bruke begreper som folk flest er kjent med om oss sjøl, derfor omtaler jeg konsekvent RV som «parti» med en spesiell organisasjonsmodell, en modell jeg er stor tilhenger av.

Finn Olav Rolijordet, partisekretær i RV

Røyking og miljøvern

Vitenskapelige undersøkelser og forskning har påvist at annenhver røker dør av røyking. Ingen annen miljøforurensing er så dødelig som tobakkrøyking. Når Aslak Sira Myhre står fram i mediene og fordømmer kapitalistene for deres miljøforurensing samtidig som han selv er en stor røyker så savner dette enhver form for politisk troverdighet. Rød Valgallianse bør som det første partiet i verden programfeste at vi går inn for lovforbud mot produksjon, import, omsetning, salg og bruk av tobakk. Tobakk bør kriminaliseres på lik linje med narkotika og dioxin. Det er direkte latterlig å se på miljøvernaktivister som på den ene siden står og demonstrerer mot bruk av kreftframkallende stoffer i industrien, samtidig som de står med sigarettsneiper i handa. Vi som RVere bør stille oss i spissen med å få innlemmet kampen mot tobakkrøykingen som en del av miljøvernkampen både nasjonalt og internasjonalt. Antall mennesker som årlig dør av industriforurensing i verden er for ingenting å regne sammenlignet med antall mennesker som årlig dør av tobakkrøyking. Kamp mot tobakk og tobakkrøyking er miljøvern.

Magne Austrheim, Utsira RV

Temahefte om Ecuador: Når et folk gjør Opprør

Ved inngangen til år 2000 kom Ecuador på nyhetskartet med et smell, da et helt folk gikk til opprør for å kaste presidenten og gjøre slutt på «dollariseringa». Hva var det egentlig som skjedde? Hvilken rolle spilte de militære og USA? Hva skjer i landet snart ett år etter folkeopprøret? Og vil det komme til et nytt opprør i overskuelig framtid?

Dette er noen av spørsmålene som blir analysert i temanummeret om Ecuador som ML-tidsskriftet Revolusjon nettopp har utgitt. I tillegg finnes det en del nyttig faktainformasjon og opplysninger om Norges rolle i landet. Situasjonen i Latin-Amerika som helhet blir også vurdert, blant annet gjennom opptrykk av resolusjonen fra det 4. internasjonale seminar om revolusjonens problemer i Latin-Amerika, som fant sted i juli 2000.

Heftet, som er utgitt med støtte fra NORAD

gjennom Studieforbundet for folkeopplysning, burde være av interesse for alle Latin-Amerikavenner og solidaritetsaktivister. Det er satt en solidaritetspris på 20 kroner for å dekke portoutgifter etc. Et eventuelt overskudd vil gå til innsamlinga til En Marcha, avisa til de ecuadorianske kommunistene, som spiller en viktig rolle i å bryte informasjonsmonopolet til regimets støttespillere. Bladet får du ved å sende 20 kroner (gjerne mer!) til:

**REVOLUSJON, BOKS 3458
BJØLSEN, 0406 OSLO,
POSTGIRO 0530 2763498.**

Merk blanketten «Ecuador» og skriv tydelig navn og adresse. Ønsker du flere blader, for eksempel til å legge ut på skolen din, gi oss beskjed!

Temaheftet vil om kort tid også bli lagt ut på www.revolusjon.no

Revolusjon!

Bøker er våpen!

Ethvert RV-lag bør ha en base av politisk litteratur, til salg og til studier. Ta kontakt med partisentralen i Oslo for å få boktips eller for selv å foreslå titler.

Vi holder på å bygge opp et voksende utvalg av litteratur i Osterhausgate 27. Vi bygger også ut mulighetene for å bestille over internett på www.rv.no.

Liste over materiell som kan bestilles fra RV, ajourført: 7.11.2000
Sendes til: RV, Osterhausgate 27, 0183 Oslo (faks: 22 98 90 55)

Bøker:

	Pris:
__stk. Livet bak murene Red: Erling Folkvord. RV på Stortinget. 160 sider, paperback. 1997	kr 40
__stk. 20 år med RV i kommunestyre og fylkesting – to år på Stortinget. Red: Aksel Nærstad. RV-bok, 240 sider, paperback. 1995.	kr 10
__stk. Rødt! Erling Folkvord – 25 år på barrikadene for AKP og RV (Damm)	kr 298

Hefter:

__stk Kraftkokeboka. Om salg av kommunale kratverk. Red: Finn Olav Rolijordet	kr 40
__stk Hvilken effekt vil en multilateral avtale ha på landene i sør? Eksempel India. Kristine Mollø-Christensen (RV) og Trond Sæbø Skarpeteig (FIAN). Utgitt med støtte fra NORAD, desember 1999	kr 20
__stk Ja, de penga... Statsbudsjettet 2000.	kr 10
Om statens rikdom og kampen for velferdsstaten. Red: Finn Olav Rolijordet.	kr 10
__stk 50 år med IS-tradisjonen.	kr 10
Debattheft om Internasjonale Sosialister/SWP i England. Av Bjarke Friborg.	kr 10
__stk Innledninger fra RVs kvinnekongress i Trondheim, oktober 1998	kr 10
Lisen Lie og Astrid Holm: Marxisme, feminisme, humanisme	kr 10
Janne Bromseth: Under det rosa teppet – et blikk på 90-tallets feminisme	kr 20
__stk Innledninger fra Sosialismestevnet 1998.	kr 40
__stk Fattig og Rik. RV-rapport om klasse-Norge. 1998. Red. Finn Olav Rolijordet	kr 10
__stk Arbeiderkamp mot privatisering.	kr 10
Av Juan Carlos Orieta. Rapport fra studiereise i Argentina.	kr 40
__stk For en helhetlig eldreomsorg. 1997	kr 10
Av Peder Martin Lysestøl/Kjell Stephansen.	kr 40
__stk Ja, vi elsker... Studie i det nasjonale spørsmål. Av Jørn Magdahl.	kr 40

Program

__stk Prinsippprogrammet, 1999 - 2001	kr 20
__stk Arbeidsprogrammet, 1999 - 2001	kr 20
__stk Antirasistisk Manifest.	kr 10

Studiesirkler

__stk «Samfunnet i dag». Av Randi Holmelid og Finn Olav Rolijordet, desember 1999.	kr 100
__stk Studiesirkel på RV sitt prinsippprogram. Av Jørn Magdahl, desember 1997.	kr 20

Løpesedler

__stk Verveløpeseddel med postgiro	kr 0,20
------------------------------------	---------

Plakater

__stk Rød Valgallianse (logoen i plakatversjon)	kr 5
__stk Valgplakaten 1999, A2 om privatisering	kr 0,50
__stk Stopp volden – Norge ut av NATO, stolpeplakat	kr 1

Merker

__stk RV-flagget – trenål	kr 30
__stk RV-flagget – metall	kr 2
__stk Stopp volden – Norge ut av NATO, ark med 21 klistremerker	kr 10

Annet

__stk Med folk mot makta. Minihefte med presentasjon av RV-politikk, valget 1999	kr 0,50
__stk T-skjorte med RV-flagget, onesize, hvit	kr 75
__stk Verveblokker (stiftet 10x i hver blokk)	gratis
__stk Dette er RV. Presentasjonshefte om RV, historikk etc. Sendes alle nye medlemmer.	gratis

Revolusjoner i vår tid

– ny hefteserie fra
Forbundet Internasjonalesen

Oktoberopprøret i Serbia viste i et glimt den makten som arbeiderklassen kan oppnå gjennom kollektiv handling. Det viste at revolusjoner finner sted også i dag, og at arbeidernes egenaktivitet kan utløse en voldsom dynamikk. En dynamikk som viser fremover mot et nytt samfunn, basert på arbeidermakt og direkte demokrati.

Forbundet Internasjonalesen har nå trykt opp en hefteserie om tilsvarende situasjoner de siste 30 årene. Heftene viser en annen type revolusjon enn den geriljabaserte «folkekrigen» som vi kjenner blant annet fra Kina og Vietnam. En revolusjonstype som springer ut av en utviklet kapitalisme.

- I mai 1968 ble Frankrike rystet av millioner av arbeidere som streiket og okkuperte bedrifter.
 - I Chile 1972 forsvarte arbeiderne Folkefronts-regjeringen til Salvador Allende ved å danne arbeiderråd – «cordones» – og kreve kontroll over produksjonen.
 - I 1974 ble Portugals diktator Caetano veltet av hærens offiserer, og dette utløste en flom av «folkemakt» som varte 18 måneder.
 - I 1979 ble Irans brutale undertrykker – sjahen – styrtet. Arbeiderne dannet selvstendige råd, «shora'er».
 - I 1980 bygget arbeiderne i Polen opp den uavhengige fagforeningen Solidaritet, rev masken av den falske sosialismen i Østblokken og stilte krav om radikale endringer.
 - Vi har også trykt opp et hefte om Spania 1936 der arbeidermakten ble utviklet lenger enn i de nyere eksemplene, og som viser hvordan fascismen kunne blitt beseiret av sosialismen.
- Heftene er på dansk, og bygger på boken «Revolutionary Rehearsals» fra 1988, utgitt av britiske Socialist Workers Party.

**HEFTENE KAN BESTILLES HOS
BJARKE PÅ RV-KONTORET**
(tlf. 22 98 90 54 etter kl. 1400) eller
på e-post: bjarkef@online.no

Pris pr. hefte: kr. 20 (uten porto)
Hele pakken: kr. 120 (uten porto)

RV skal sende bestillinga til:

Navn _____

Adresse _____

Postnr/sted _____

Rød Oktober i Stavanger

Bjarke Friborg

I begynnelsen av oktober arrangerte Stavanger RV festival på Sting, et av byens mest populære utesteder. På programmet stod både film, kabaret, foredrag og debatt og en hel rekke ulike kulturelle tema. Mandag-onsdag var det progressiv arkitektur og debatt om filmen «Mongoland», samt foredrag av Tron Øgrim og samfunnsmedisiner Per Fugelli. Torsdag var viet til Sigve Bøes framføring av Eissler-Brecht kabaret.

«Rød oktober» fikk god omtale i studentavisen Hugin og i Stavanger Aftenblad, som særlig lot seg fange av onsdagstemmet «Vi som ikke bygde Norge – kan vi forandre det?» Her tok partileder Aslak Sira Myhre opp spørsmålet om brukerkulturen og hvordan fremmedgjøring er et fremtredende trekk ved dagens samfunn. Foredraget resulterte blant annet i følgende kom-

mentar i Stavanger Aftenblad, av tidligere redaktør Kari Thomsen:

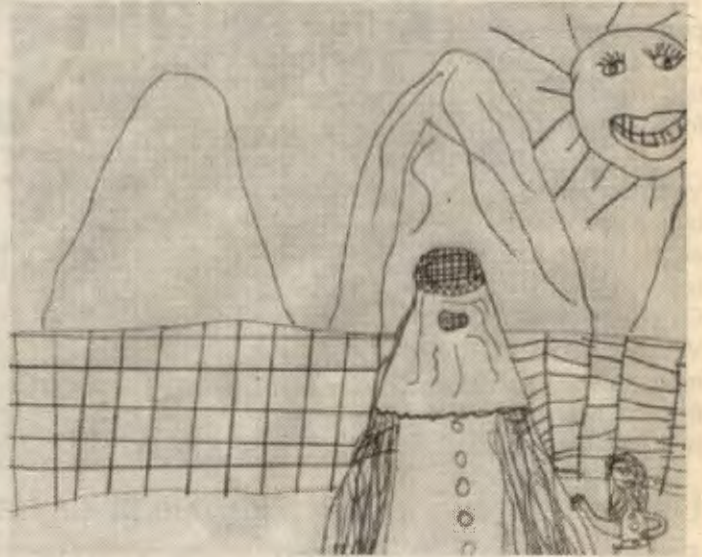
«Kan generasjonene som er oppdradd i en moderne kultur hvor alt kan kjøpes – fra personlig stil til private kroppsforbedringer og olympiske muskler – ha forandringsevne og forandringsvilje? Den gamle revolusjonen gjorde opprør mot utbytting og mishandling. Den nye står overfor en annen utfordrer. For i den moderne markedskulturen blir vi ikke mishandlet, vi blir lurt og lokket. Vi blir lurt til å tro at vi kan bli noe annet enn det vi er hvis vi bare kjøper noe som forandrer oss. (...) Alle vet at det ikke er slik. Og likevel blir vi lurt og lokket, om og om igjen, for bare å bli mer og mer utilfredse og ulykkelige med den konstante avstanden til idealtilstandene – som stadig forandres for å skape nye produkter og nye kjøpere.» (14.10.00)

Arrangørene er svært fornøyde med festivalen, som de nå ønsker skal bli årlig.

STØTT MIRAJ-SYKEHUSET I AFGHANISTAN

Afghanistankomiteen i Norge har i 11 år samarbeidet med lokale krefter om driften av et sykehus i sørøst-Afghanistan. For år 2000 søker komiteen om økonomisk støtte til dette arbeidet.

I 1999 var det nesten 37.000 pasienter til behandling eller konsultasjon. Taliban har regjert i området i 5 år. Likevel har det lyktes lokalbefolkningen å drive sykehuset med 7 kvinnelige ansatte og tusenvis av kvinnelige pasienter. Etter to tiår med krig er helsetilstandene i Afghanistan rystende. I tillegg rammer nå den verste tørken på 29 år et allerede hardt prøvet folk.

Som en liten, men tradisjonsrik solidaritetsorganisasjon i Norge er vi avhengige av økonomisk støtte. Pengene går til å dekke vår egenandel, slik at vi kan motta støtte fra NORAD, også i år. Send inn en giro til:

Helsekampanjen 2000

Afghanistankomiteen i Norge, Solidaritetshuset

Osterhausgt. 27, 0183 Oslo

Konto 0802.20.17838

Ta kontakt med ditt fylkeslag:

RV sentralt

Osterhausgt. 27, 0184 Oslo,
tlf: 22 98 90 50; fax: 22 98 90 55
epost: rv@rv.no; www.rv.no

Østfold

Anne Steinsland, Mikkelbergbakken 10,
1832 Askim, tlf: 69 88 59 40,
epost: a-steins@online.no

Akershus

Geir Christensen, Liaveien 12, 1450
Nesoddtangen, tlf: 66 91 29 68,
epost: geir@christensen.vg
RV-kontor: Osterhausgate 27,
Tlf: 22 98 90 50, fax: 22 98 90 55

Oslo

Eivind Hovig, tlf: 22 60 67 82
epost: j.e.hovig@labmed.uio.no
RV-kontor: Osterhausgate 27,
tlf: 22 98 90 50, fax 22 98 90 55
Bystyregruppa: tlf: 22 86 19 21

Hedmark

Harald Dyrkorn, 2100 Skarnes,
tlf: 62 96 22 96,
epost: haralddy@online.no

Oppland

Michael Hall, Johan Castbergsgate 36,
2815 Gjøvik, tlf: 61 17 65 15,
epost: mihal@online.no

Buskerud

Sigbjørn Birkeland, Boks 310,
3471 Slemmestad, tlf: 31 28 08 72

Vestfold

Per Jørgensen, Anillavn. 20, 3227
Sandefjord, tlf: 33 46 53 42,
epost: perj@vestfoldnett.no

Telemark

Jan Gatevold, Nordahl Griegsvei 4, 3927
Porsgrunn, tlf: 35 51 28 50,
epost: jgatevol@online.no

Aust-Agder

Knut Henning Thygesen, Øvregate 16,
4950 Risør, tlf: 37 15 14 51

Vest-Agder

Bjørn Tore Egeberg, tlf: 38 17 59 39,
epost: btegeb@online.no
RV-kontor: Kristian 4desgate 69, tlf: 38
02 30 04, e-post: rvagder@online.no

Rogaland

Leiv Olsen,
Admiral Cruysgate 24, 4012 Stavanger,
tlf: 51 52 59 18 (p), 51 78 80 41 (j),
e-post: leolsen@online.no

Hordaland

Sigurd Solberg, Boks 229, 5701 Voss,
tlf: 56 51 04 73 / 56 51 35 00,
e-post: sigurd.solberg@c2i.net
RV-kontor: Postboks 992,
Vestre Torggate 6, 5808 Bergen,
tlf: 55 31 64 21, faks: 55 31 99 70,
epost: bergenv@online.no

Sogn & Fjordane

Ottar Uglum, Håland, 6993 Høyanger,
tlf: 57 71 29 21,
epost: ouglum@sf.telia.no

Møre & Romsdal

Odd Stensholt, Grasskaret 8, 6429
Molde, tlf: 71 21 55 34, 93 86 79 29
epost: os@sivilhustad.no

Sør-Trøndelag

Per I. Mathisen,
tlf: 73 50 97 05, 98 84 12 35

e-post: Per.Inge.Mathisen@idi.ntnu.no

RV-kontor: Postboks 4319
Hospitalsløkkan, 7417 Trondheim
Tlf: 73 52 57 70, fax 73 52 52 78

Nord-Trøndelag

Solveig Aamdal, Vestberget 11,
7650 Verdal, tlf: 74 04 26 18
e-post: solveig.aamdal@SU-NT.sni.tele-
max.no

Nordland

Gunnar Aarstein, 8324 Digermulen, tlf:
76 07 68 88, epost: gaarstei@online.no

Troms

Frode Bygdnes: St. Olavsgt. 31, 9405
Harstad, tlf: 77 06 92 60, fax: 77 06 92 61,
epost: bygdnes@online.no

Finnmark

Synnøve Thomassen, Sorenskriverveien
13, 9511 Alta, tlf: 78 44 09 57,
epost: oeheitma@online.no

besøk RV på www.rv.no

